

ZAKON

O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ZAJMU (DODATNO FINANSIRANJE ZA PROJEKAT AKCELERACIJE INOVACIJA I PODSTICANJA RASTA PREDUZETNIŠTVA U SRBIJI) IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Član 1.

Potvrđuje se Sporazum o zajmu (Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan 6. i 14. novembra 2024. godine, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma o zajmu (Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

LOAN NUMBER 97230 -YF

Loan Agreement

**(Additional Financing for the Serbia Accelerating Innovation and Growth
Entrepreneurship Project)**

between

REPUBLIC OF SERBIA

and

**INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION
AND DEVELOPMENT**

LOAN AGREEMENT

AGREEMENT dated as of the Signature Date between REPUBLIC OF SERBIA (“Borrower”) and INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (“Bank”), for the purpose of providing additional financing for the Project described in Schedule 1 to this Agreement (“Project”).

The Borrower and the Bank hereby agree as follows:

ARTICLE I — GENERAL CONDITIONS; DEFINITIONS

- 1.01. The General Conditions (as defined in the Appendix to this Agreement) apply to and form part of this Agreement.
- 1.02. Unless the context requires otherwise, the capitalized terms used in this Agreement have the meanings ascribed to them in the General Conditions or in the Appendix to this Agreement.

ARTICLE II — LOAN

- 2.01. The Bank agrees to lend to the Borrower the amount of twenty-five million Euros, (EUR 25,000,000), as such amount may be converted from time to time through a Currency Conversion (“Loan”), to assist in financing the project described in Schedule 1 to this Agreement (“Project”).
- 2.02. The Borrower may withdraw the proceeds of the Loan in accordance with Section III of Schedule 2 to this Agreement.
- 2.03. The Front-end Fee is one quarter of one percent (0.25%) of the Loan amount.
- 2.04. The Commitment Charge is one quarter of one percent (0.25%) per annum on the Unwithdrawn Loan Balance.
- 2.05. The interest rate is the Reference Rate plus the Variable Spread or such rate as may apply following a Conversion; subject to Section 3.02(e) of the General Conditions.
- 2.06. The Payment Dates are May 15 and November 15 in each year.
- 2.07. The principal amount of the Loan shall be repaid in accordance with Schedule 3 to this Agreement.

ARTICLE III — PROJECT

The Borrower declares its commitment to the objectives of the Project. To this end, the Borrower shall: (i) through its Ministry of Science, Technological Development and Innovation (“NITRA”), carry out Part 1.2, 1.3, and 1.4 and 3 of the Project; (ii) cause the Science Fund to carry out Part 1.1 and 1.5. of the Project; and (iii) cause the Innovation Fund to carry out Part 2.1, 2.2, and 2.3. of the Project; all in accordance with the provisions of Article V of the General Conditions and Schedule 2 to this Agreement.

ARTICLE IV — EFFECTIVENESS; TERMINATION

- 4.01. The Additional Conditions of Effectiveness consists of the following:
- (a) that the Subsidiary Agreements have been signed in a manner acceptable to the Bank; and
  - (b) that the Project Operations Manual (“POM”) has been updated and adopted by the Borrower, through NITRA, in a form and substance satisfactory to the Bank.
- 4.02. The Effectiveness Deadline is the date one hundred and eighty days (180) days after the Signature Date.

ARTICLE V — REPRESENTATIVE; ADDRESSES

- 5.01. The Borrower’s Representative, who, *inter alia*, may agree to modification of the provisions of this Agreement on behalf of the Borrower through exchange of letters (unless otherwise determined by the Borrower and the Bank), is its Minister of Finance.
- 5.02. For purposes of Section 10.01 of the General Conditions:
- (a) the Borrower’s address is:

Ministry of Finance
20 Kneza Milosa St.
11000 Belgrade
Republic of Serbia; and
  - (b) the Borrower’s Electronic Address is:

Facsimile: E-mail:
(381-11) 3618-961   kabinet@mfin.gov.rs
- 5.03. For purposes of Section 10.01 of the General Conditions:
- (a) the Bank’s address is:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America; and
  - (b) the Bank’s Electronic Address is:

Telex: Facsimile:
248423(MCI) or   1-202-477-6391
64145(MCI)

AGREED and signed in English as of the Signature Date.

REPUBLIC OF SERBIA

By

Siniša Mali

Authorized Representative

Name: Sinisa Mali

Title: First Deputy Prime Minister and Minister of Finance

Date: 14-NOV-2024

INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT

By

Nicola Pontara

Authorized Representative

Name: Nicola Pontara

Title: Country Manager

Date: 06-NOV-2024

SCHEDULE 1

Project Description

The objective of the Project is to improve: (i) the relevance and excellence of scientific research, and (ii) innovative entrepreneurship and access to finance for enterprise growth, as a way of contributing to the Borrower's growth and competitiveness.

The Project consists of the following parts:

Part 1. Research and Development (R&D) Sector Reforms

Reforming the Borrower's R&D sector through:

- 1.1 (a) The financing of selected competitive programs of the Science Fund, through the provision of basic science grants and applied research grants ("Science Fund Grants") to Beneficiaries to promote linkages between the private sector and the R&D community and enhance collaboration with EU and other international programs;
- (b) the operationalization of the Science Fund, including the strengthening of its corporate governance, organizational structure, monitoring and evaluation and other key institutional elements;
- (c) the design of a Science Fund program focused on developing the skills of researchers to access international financing and collaboration opportunities;
- (d) the financing of a selected competitive program for AI research projects, through the provision of grants ("AI Research Grants") to Beneficiaries to carry out Sub-projects based on priority areas including, *inter alia*, e-mobility, green energy transition and clinical healthcare, and based on the Sub-project compliance with Trustworthy AI principles; and
- (e) the design of a special funding program for AI research capacity building in the broader scientific community, supporting topics directly and indirectly related to AI technologies, including, *inter alia*, the carrying out of lectures, mentorship, and study visits to leading AI research labs or research institutions.
- 1.2 The design and implementation of institutional transformation plans ("Transformation Plans") for Selected RDIs.
- 1.3. (a) Capacity building for the AI Institute staff and researchers on AI topics, through the design and implementation of: (i) a mentorship program; (ii) an internship program; and (iii) the provision of Training for AI institute staff and researchers on planning international research projects and technology transfer and commercialization;

(b) Creating strategic partnerships with AI Institutes around the world to collaborate on projects and share best practices, including a researcher exchange program to increase career mobility; and

(c) Capacity building for institutional management and growth, and for managing AI risks in research and project /product development.

1.4. BIO4 research management capacity building and funding for Transformation Plans, including:

(a) strengthening capacity building for BIO4 LLC staff and researchers, including: (i) technical assistance for BIO4 Campus core facility on facilities management; and (ii) technical assistance for BIO4 LLC.

(b) the design and implementation of institutional Transformation Plans for BIO4 participating Selected RDIs, with a specific focus on promoting science-business collaboration and strengthening capacity for technology transfer between BIO4 Campus R&D organizations and the private sector, including for development of new products, services, and technologies in the BIO4 fields.

1.5. The establishment of a diaspora facility within the Science Fund to finance technical assistance and provision of grants (Science Fund Grants) to scientists, researchers, and entrepreneurs, to transfer knowledge and skills from the Borrower's diaspora community back to the Borrower.

Part 2. Enterprise Acceleration

Operationalizing the Innovation Fund, including the establishment within the Innovation Fund of:

2.1 A co-investment fund to provide Matching Grants to Selected Companies that raise an equal or greater private equity, for further company development and related technical assistance.

2.2 An AI Matching Grant program to provide AI Matching Grants for the financing of investments and technical assistance to Selected Companies to pursue R&D and commercial opportunities based on Trustworthy AI, with the goal of creating new products and services, as well as innovative technologies with significant impact and market potential.

2.3 Technical assistance financing for: (a) the competitive selection of companies, by an independent selection committee, to participate in the enterprise acceleration program; (b) the enterprise acceleration program and curriculum development and implementation; (c) development of the AI Matching Grants program and curriculum development and implementation; (d) mentoring to Selected Companies; (e) angel group and network creation and deal flow development; (f) regulatory and legal analysis and development of a policy reforms matrix to enable further development of innovative early and growth stage in the Borrower's enterprises; (g) enabling policy, legal and regulatory reforms in

connection with Trustworthy AI; and (h) participation of the Borrower's diaspora in innovative entrepreneurship mentoring and angel investments.

Part 3. Project Implementation, Monitoring, and Capacity Building

Provision of support for the operation of the PIU and CFU, including, *inter alia*,

(a) strengthening the PIU's capacity for Project management and implementation, as well as monitoring and mitigating environmental and social risks, including the carry out of minor works and provision of office equipment; (b) strengthening the technical capacity of NITRA, AI Institute, Innovation Fund, Science Fund and Selected RDIs to carry out and supervise AI activities, including supporting the implementation of Trustworthy AI principles throughout the grant lifecycle; (c) hiring experts on Trustworthy AI, as agreed with the Bank, to assist in implementing AI related activities under the Project; (d) carrying out of outreach activities; and (e) carrying out of Project audits.

SCHEDULE 2

Project Execution

Section I. Implementation Arrangements

A. Institutional Arrangements

1. Without limitation to the provisions of Article V of the General Conditions and except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall maintain throughout Project implementation, with composition, resources, terms of reference, and functions acceptable to the Bank:
  - (a) a Project implementation unit within NITRA ("PIU"), to be responsible for: (i) the overall coordination of all Project implementation activities; (ii) ensuring that the requirements, criteria, policies, procedures, and organizational arrangements set forth in the Project Operations Manual are applied in carrying out the Project; (iii) preparation of all Project implementation documents, including Project Reports; and (iv) monitoring and evaluation of the Project; and
  - (b) a Central Fiduciary Unit ("CFU"), within MoF, to be responsible for the procurement and financial management of the Project, as detailed in the POM.
2. Not later than sixty (60) days after the Effective Date, the Borrower, through NITRA, shall hire an AI expert, with terms of reference acceptable to the Bank, to assist in the implementation of AI related activities under the Project.
3. The Borrower, through NITRA, shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to maintain, throughout Project implementation, a governance structure acceptable to the Bank, including, *inter alia*, a managing board, program boards and investment and/or selection committees, as applicable, with composition and rules of operation acceptable to the Bank and in accordance with the provisions set forth in the POM.
4. For purposes of implementing Parts 1.2 and 1.4.(b) of the Project, the Borrower, through NITRA, shall submit to the Bank for approval any given Transformation Plan, and upon approval by the Bank of said Transformation Plan, the Borrower, through NITRA, shall: (a) enter into an agreement with each Selected RDI ("RDI Agreement"), under terms and conditions acceptable to the Bank, including, *inter alia*, the Selected RDI's obligation to implement the respective Transformation Plan with due diligence and efficiency, and in conformity with appropriate administrative, technical, financial, economic, environmental and social standards, and practices, and in accordance with the pertinent provisions of this Agreement, the POM and the ESCP, including the AI Excluded Activities and the BIO4 Excluded Activities; and (b) immediately thereafter, cause each Selected RDI to implement the corresponding Transformation Plan in accordance with its terms and in a manner satisfactory to the Bank.
5. The Borrower, through NITRA, shall ensure, and shall cause the SF and IF to

ensure, that:

- (i) any AI activity to be implemented under the Project involving the processing of Personal Data requires a data protection impact assessment and compliance with applicable data protection laws.
- (ii) any High Risk AI Systems activity to be implemented under the Project requires an AI risk impact assessment, as further detailed in the POM, Science Fund and Innovation Fund Grant Manuals, and Grant Agreements; and
- (iii) any AI Research Grant or AI Matching Grant implement Trustworthy AI principles, as further described in the POM and Science Fund and Innovation Fund Grant Manuals and Grant Agreements.

B. Subsidiary Agreements

1. To facilitate the carrying out of Parts 1.1(a) and (d) and 1.5 of the Project, the Borrower, through NITRA, shall make part of the proceeds of the Loan available to the Science Fund on a non-reimbursable basis, under a subsidiary agreement between the Borrower, through NITRA, and the Science Fund, under terms and conditions approved by the Bank ("Science Fund Subsidiary Agreement"), including, *inter alia*, the Science Fund's obligation to implement Parts 1.1 (a) and (d) and 1.5 of the Project in accordance with the provisions of this Agreement, the Project Operations Manual, the Science Fund Grant Manual, as applicable, the Anti-Corruption Guidelines and the ESCP.
2. To facilitate the carrying out of Part 2 of the Project, the Borrower, through NITRA, shall make part of the proceeds of the Loan available to the Innovation Fund on a non-reimbursable basis, under a subsidiary agreement between the Borrower, through NITRA, and the Innovation Fund, under terms and conditions approved by the Bank ("Innovation Fund Subsidiary Agreement"), including, *inter alia*, the Innovation Fund's obligation to implement Part 2 of the Project in accordance with the provisions of this Agreement, the Project Operations Manual, the Innovation Fund Grant Manual, as applicable, the Anti-Corruption Guidelines and the ESCP.
3. The Borrower shall exercise its rights under the Subsidiary Agreements in such manner as to protect the interests of the Borrower and the Bank and to accomplish the purposes of the Loan.
4. Except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall not assign, amend, abrogate or waive the Subsidiary Agreements or any of their provisions.

C. Sub-projects

1. The Borrower, through NITRA, shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to make Science Fund Grants, AI Research Grants, Matching Grants, and AI Matching Grants to Beneficiaries, up to an amount of EUR 300,000 each, in accordance with eligibility criteria and procedures acceptable to the Bank and as set forth in the POM and in the applicable Science Fund Grant Manual and Innovation Fund Grant Manuals.

2. The Borrower, through NITRA, shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to make each Science Fund Grant, AI Research Grant, Matching Grant, and AI Matching Grant under an agreement with the respective Beneficiary ("Grant Agreement") on terms and conditions approved by the Bank, which shall include the following:
- (a) the Borrower shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to obtain rights adequate to protect its interests and those of the Bank, including the right to:
    - (i) suspend or terminate the right of the Beneficiary to use the proceeds of the Science Fund Grant, AI Research Grant, Matching Grant, or AI Matching Grant or obtain a refund of all or any part of the amount of the Science Fund Grant, the AI Research Grant, Matching Grant, or the AI Matching Grant then withdrawn, upon the Beneficiary's failure to perform any of its obligations under the respective Grant Agreement; and
    - (ii) require each Beneficiary to:
      - (A) carry out its Sub-project with due diligence and efficiency and in accordance with sound technical, economic, financial, managerial, environmental and social standards and practices satisfactory to the Bank, including in accordance with the provisions of the Anti-Corruption Guidelines applicable to recipients of loan proceeds other than the Borrower;
      - (B) provide, promptly as needed, the resources required for the purpose of the Sub-project;
      - (C) procure the goods, works and services to be financed out of the Science Fund Grant, AI Research Grant, Matching Grant, or AI Matching Grant, as applicable, in accordance with the provisions of this Agreement;
      - (D) maintain policies and procedures adequate to enable it to monitor and evaluate in accordance with indicators acceptable to the Bank, the progress of the Sub-project and the achievement of its objectives;
      - (E) (1) maintain a financial management system and prepare financial statements in accordance with consistently applied accounting standards acceptable to the Bank, both in a manner adequate to reflect the operations, resources and expenditures related to the Sub-project; and (2) at the Bank's or the Borrower's request, have such financial statements audited by independent auditors acceptable to the Bank, in accordance with consistently applied auditing standards acceptable to the Bank, and promptly furnish the statements as so audited to the Borrower and the Bank;

- (F) enable the Borrower and the Bank to inspect the Sub-project, its operation and any relevant records and documents;
  - (G) comply with the list of AI Excluded Activities and Trustworthy AI principles (assessed via an external audit framework specified in the POM);
  - (H) with regard to High-Risk AI Systems: (1) provide the SF and IF with results of an independent third-party assessment of compliance of the AI system with the Trustworthy AI principles and requirements by a designated body, acceptable to the Bank; (2) conduct AI impact assessments in the manner specified in the POM, including before any AI system is deployed in a live environment; and (3) prepare and furnish to the Borrower and the Bank all such information as the Borrower or the Bank shall reasonably request relating to the foregoing.
3. The Borrower, through NITRA, shall cause the Science Fund and/or the Innovation Fund, as applicable, to exercise its rights under each Grant Agreement in such manner as to protect the interests of the Borrower and the Bank and to accomplish the purposes of the Loan.
  4. Except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower, through NITRA, shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to not assign, amend, abrogate or waive any Grant Agreement or any of its provisions.

D. Project Operations Manual and Grants Manuals

1. The Borrower, through NITRA, PIU and CFU, shall, and shall cause the Science Fund and the Innovation Fund, as applicable, to carry out the Project in accordance with the provisions of a manual acceptable to the Bank (the "Project Operations Manual" or "POM"). The POM shall contain detailed guidelines and procedures for the implementation of the Project, including, *inter alia*, with respect to: (a) the indicators to be used in the monitoring and evaluation of the Project; (b) the procedures for Project monitoring, supervision and evaluation, including the format and content of the Project Reports; (c) a list of the Science Fund's and Innovation Fund's programs eligible for financing under the Project and the list of excluded activities under the Project and the AI Excluded Activities; (d) the Project's procurement and financial management procedures; (e) Personal Data collection and processing in accordance with applicable national law and good international practice; (f) an AI risk impact assessment framework for High-Risk AI Systems based on Trustworthy AI principles, to be conducted at key milestones throughout the grants lifecycle; (g) an AI risk audit framework whereby High-Risk AI Systems and others as applicable are independently tested and evaluated to ensure compliance with Trustworthy AI principles at key milestones throughout the grants lifecycle; (h) measures to address environmental and social impacts as set out in the ESCP, including mitigation measures to address digital divide, assess, manage and monitor specific risks and impacts of digitalized services under the Project; (i) procedures and measures to identify, minimize and mitigate risks associated with BIO4 related

activities and the BIO4 Excluded Activities; and (j) criteria for selection and approval of Selected RDIs and Transformational Plans to be financed under Parts 1.2 and 1.4. (b) of the Project.

2. (a) No AI Research Grant under Part 1.1 of the Project, shall be financed unless the Borrower, through the Science Fund, has submitted to the Bank, for approval thereof, an updated manual applicable to said Science Fund Grant (the Science Fund Grant Manual), including *inter alia*, the eligibility criteria for the selection of the Beneficiaries and Sub-projects (including how such eligibility criteria incorporate Trustworthy AI principles and ensure AI Excluded Activities are not financed), the selection of expert peer reviewers, composition of selection committee, AI risk assessment and other conditions for grant management, and has received approval from the Bank of said updated Science Fund Grant Manual.
- (b) Upon approval by the Bank of each Science Fund Grant Manual, the Borrower shall cause the Science Fund to implement Part 1.1 of the Project in accordance with the provisions of each applicable Science Fund Grant Manual.
3. (a) No AI Matching Grant under Part 2.2. of the Project, shall be financed unless the Borrower, through the Innovation Fund, has submitted to the Bank, for approval thereof, an updated manual applicable to said Matching Grant (the Innovation Fund Grant Manual), including, *inter alia*, the eligibility criteria for the selection of the Beneficiaries, Selected Companies and Sub-projects (including how such eligibility criteria incorporate Trustworthy AI principles and ensure AI Excluded Activities are not financed), selection of expert peer reviewers, composition of selection committee, AI risk assessment and other conditions for grant management, and has received approval from the Bank of said updated Innovation Fund Grant Manual.
- (b) Upon approval by the Bank of each Innovation Fund Grant Manual, the Borrower shall cause the Innovation Fund to implement Part 2.2 of the Project in accordance with the provisions of each Innovation Fund Grant Manual.
4. Except as the Bank may otherwise agree in writing, the Borrower, through NITRA, shall, and shall cause the Science Fund and Innovation Fund, not to abrogate, amend, suspend, waive, or otherwise fail to enforce the Project Operations Manual, each Science Fund Grant Manual, each Innovation Fund Grant Manual or any provision thereof.
5. In case of any conflict between the terms of the Project Operations Manual, each Science Fund Grant Manual, each Innovation Fund Grant Manual and those of this Agreement, the terms of this Agreement shall prevail.

E. Environmental and Social Standards

1. The Borrower, through NITRA, shall, and shall cause the Science Fund and

the Innovation Fund to, ensure that the Project is carried out in accordance with the Environmental and Social Standards, in a manner acceptable to the Bank.

2. Without limitation upon paragraph 1 above, the Borrower, through NITRA, shall, and shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to ensure that the Project is implemented in accordance with the Environmental and Social Commitment Plan ("ESCP"), in a manner acceptable to the Bank. To this end, the Borrower shall, and shall cause the Science Fund and Innovation Fund to, ensure that:
  - (a) the measures and actions specified in the ESCP are implemented with due diligence and efficiency, and as further specified in the ESCP;
  - (b) sufficient funds are available to cover the costs of implementing the ESCP;
  - (c) policies, procedures and qualified staff are maintained to enable it to implement the ESCP, as further specified in the ESCP; and
  - (d) the ESCP or any provision thereof, is not amended, revised or waived, except as the Bank shall otherwise agree in writing and the Borrower has, thereafter, disclosed the revised ESCP.

In case of any inconsistencies between the ESCP and the provisions of this Agreement, the provisions of this Agreement shall prevail.

3. The Borrower, through NITRA, shall, and shall cause the Science Fund and Innovation Fund to:
  - (a) take all measures necessary on its part to collect, compile, and furnish to the Bank through regular reports, with the frequency specified in the ESCP, and promptly in a separate report or reports, if so requested by the Bank, information on the status of compliance with the ESCP, all such reports in form and substance acceptable to the Bank, setting out, *inter alia*: (i) the status of implementation of the ESCP; (ii) conditions, if any, which interfere or threaten to interfere with the implementation of the ESCP; and (iii) corrective and preventive measures taken or required to be taken to address such conditions; and
  - (b) promptly notify the Bank of any incident or accident related to or having an impact on the Project which has, or is likely to have, a significant adverse effect on the environment, the affected communities, the public or workers, in accordance with the ESCP, the instruments referenced therein and the Environmental and Social Standards.
4. The Borrower, through NITRA, shall, and shall cause the Science Fund and the Innovation Fund to, maintain and publicize the availability of a grievance mechanism, in form and substance satisfactory to the Bank, to hear and determine fairly and in good faith all complaints raised in relation to the Project, and take all measures necessary to implement the determinations made by such mechanism in a manner satisfactory to the Bank.

Section II. Project Monitoring, Reporting and Evaluation

1. The Borrower, through NITRA, shall furnish to the Bank each Project Report not later than one month after the end of each calendar semester, covering the calendar semester.
2. Except as may otherwise be explicitly required or permitted under this Agreement or as may be explicitly requested by the Bank, in sharing any information, report or document related to the activities described in Schedule 1 of this Agreement, the Recipient shall ensure that such information, report or document does not include Personal Data.

Section III. Withdrawal of Loan Proceeds

A. General

1. Without limitation upon the provisions of Article II of the General Conditions and in accordance with the Disbursement and Financial Information Letter, the Borrower may withdraw the proceeds of the Loan to: (a) finance Eligible Expenditures; and (b) pay the Front-end Fee; in the amount allocated and, if applicable, up to the percentage set forth against each Category of the following table:

Category	Amount of the Loan Allocated (expressed in EUR)	Percentage of Expenditures to be financed
(1) Goods, works, non-consulting services, consulting services, Training, Operating Costs under Parts 1.1(b), 1.1(c), 1.1(e), 1.3, 1.4, 2.3 and 3 of the Project.	9,137,500	100% (inclusive of Taxes other than value added tax and customs duties for works, goods and non-consulting services)
(2) Science Fund Grants under Parts 1.1 (a) and 1.5. of the Project	0	100% of the amounts disbursed under each Science Fund Grant (inclusive of taxes)
(3) Matching Grants under Part 2.1 of the Project	0	100% of the amounts disbursed under each Matching Grant (inclusive of taxes)
(4) AI Research Grants under Parts 1.1(d) of the Project	8,400,000	100% of the amounts disbursed under each AI Research Grant (inclusive of taxes)
(5) AI Matching Grants under Parts 2.2 of the Project	7,400,000	100% of the amounts disbursed under each AI Matching Grant (inclusive of taxes)

(6) Front-end Fee	62,500	Amount payable pursuant to Section 2.03 of this Agreement in accordance with Section 2.07 (b) of the General Conditions
TOTAL AMOUNT	25,000,000	

2. (a) For the purpose of this table, the custom duties and value added tax for the importation and supply of works, goods and non-consulting services, within the Borrower's territory and for the purpose of the implementation of the Project, shall not be financed out of Loan proceeds.
- (b) The Borrower confirms that the importation and supply of works, goods and non-consulting services, within the Borrower's territory and for the purpose of the implementation of the Project, shall be exempted from customs duties and value added tax.

B. Withdrawal Conditions; Withdrawal Period

1. Notwithstanding the provisions of Part A above, no withdrawal shall be made:
  - (a) for payments made prior to the Signature Date;
  - (b) for Category (4) unless the Bank has received and approved an updated Science Fund Grant Manual; and
  - (c) for Category (5) unless the Bank has received and approved an updated Innovation Fund Grant Manual.
2. The Closing Date is September 30, 2027.

SCHEDULE 3**Commitment-Linked Amortization Repayment Schedule**

The following table sets forth the Principal Payment Dates of the Loan and the percentage of the total principal amount of the Loan payable on each Principal Payment Date ("Installment Share").

Level Principal Repayments

Principal Payment Date	Installment Share
On each May 15 and November 15 Beginning November 15, 2027 through November 15, 2035	5.56%
On May 15, 2036	5.48%

APPENDIX

Definitions

1. "AI" means Artificial Intelligence.
2. "AI Excluded Activities" means, collectively:
  - (a) an AI activity that includes (the following list is indicative and not exhaustive):
    - (i) Any activity directly or indirectly related to weapons or weapons systems;
    - (ii) Facial recognition technologies for mass surveillance, including AI systems that create or expand facial recognition databases through the untargeted scraping of facial images from the internet or CCTV footage, and real-time remote biometric identification systems used in public spaces for law enforcement.
    - (iii) Social scoring systems; and
    - (iv) AI systems that are deliberately designed to deceive or manipulate people, including "deepfakes" and other technologies that can be used to create highly realistic but fabricated content or any other AI systems that manipulate human behavior to circumvent their free will.
  - (b) any AI activity that directly or indirectly violates Trustworthy AI Principles or otherwise results in any diminution of due process under law, that results in bias or discrimination, that deprives an individual of their civil liberties or rights to civic participation, that infringes any freedom of expression or that misuses personal data or that causes any similar harm to any individual or group of individuals.
3. "AI Institute" means the Borrower's Institute for Artificial Intelligence Research and Development, established in 2021 as part of the Action Plan for the Implementation of the Strategy for the Development of Artificial Intelligence in the Republic of Serbia for 2020–2025.
4. "AI Matching Grants" means any grant to be provided by the Innovation Fund, to a Beneficiary, to finance a Sub-project under Part 2.2 of the Project, as further described in the Innovation Fund Grant Manual.
5. "AI Research Grants" any grant to be provided by the Science Fund to a Beneficiary to finance a research Sub-project under Part 1.1(d) of the Project, as further described in the Science Fund Grant Manual.
6. "Anti-Corruption Guidelines" means, for purposes of paragraph 5 of the Appendix to the General Conditions, the "Guidelines on Preventing and Combating Fraud and Corruption in Projects Financed by IBRD Loans and IDA Credits and Grants", dated October 15, 2006 and revised in January 2011 and as of July 1, 2016.
7. "Beneficiary" means any individual or group of researchers or entrepreneurs, which have been selected and meet the eligibility criteria to receive a Science Fund Grant, and AI Research Grant, a Matching Grant

or an AI Matching Grant under the Project, as set forth in the Project Operations Manual and each Science Fund Grant Manual or Innovation Fund Grant Manual, as the case may be; and “Beneficiaries” means more than one Beneficiary.

8. “BIO 4” means biotechnology, bioinformatics, biomedicine and biodiversity.
9. “BIO 4 Campus” means a physical location and collaboration platform in Belgrade that will bring together researchers, professors and experts from various fields of natural sciences.
10. “BIO4 Excluded Activities” means, collectively:
  - (a) Intentional germline editing: any research that modifies the genes in sperm or egg cells, effectively preventing the creation of genetically altered humans, except for research relating to cancer treatment or known genetic diseases that reduce life expectancy, including but not limited to tumor predisposition syndromes;
  - (b) Cloning a complete human being;
  - (c) Activities intended to create human embryos solely for the purposes of research or stem cell procurement, including the technique of somatic cell nuclear transfer;
  - (d) Cloning mammalian brain cells;
  - (e) Gain-of-function research, which intentionally enhances the transmissibility of known viruses or severity of known diseases;
  - (f) Implanting Animal Embryonic Cells in Humans (creating human-animal chimeras);
  - (g) Research on brain-computer interfaces that could directly control another person’s thoughts or actions;
  - (h) Clinical research that:
    - (i) has the potential to result in significant harm to the participants (or researchers), such as significant physical pain or bodily harm not related to simple routine medical procedures (e.g., taking a blood sample), psychological harm, personal embarrassment or humiliation, or other harm that may adversely affect the participants in a significant way; or
    - (ii) includes vulnerable participants (including, but not limited to, prisoners, children, disabled, pregnant women and ethnic minorities) at any phase of the research, including in first in- human or early-stage clinical studies for new therapeutics (including new chemical entities, biologics, gene therapies), medical applications and procedures; or involves ‘challenge trials’, in which participants are intentionally exposed to an infectious disease that may result in severe or chronic illness, or when participants have underlying medical conditions that increase their risks for severe illness; or

- (iii) involves clinical studies concerned with end-of-life or emergency care and related clinical decision-making; or deploys medical devices, particularly implanted devices, that aim to or have the potential to bring about involuntary behaviour change or therapeutic ‘adherence’;
  - (i) Research that involves untested forms of human or animal bio-engineering, human-machine integration, animal-machine integration, human-animal chimeras, or animal interspecies chimerism or synthetic biology;
  - (j) Research that does not have exclusive focus on civil applications or has known applicability for military purposes; and
  - (k) Research that does not adhere to international best practices meant to ensure the humane treatment and use of animals in research, teaching, and testing; and
  - (l) Any research or trial involving human subjects shall first undergo an ethics review according to best international practices prior to approval.
11. “BIO4 LLC” means the Borrower’s State-owned legal entity registered under the name “*BIO4 d.o.o. Beograd*” established pursuant to the Government Decision published in the Official Gazette of Republic of Serbia No. 54/23 and 16/24, and operating in accordance with the Borrower’s Companies Law (“Official Gazette of Republic of Serbia” no. 36/11, 99/11, 83/14, 5/15, 44/18, 95/18, 91/19, 109/21) and the Law on Innovation Activity (“Official Gazette of Republic of Serbia” no 129/21).
12. “Category” means a category set forth in the table in Section III.A of Schedule 2 to this Agreement.
13. “CFU” means the central fiduciary unit referred to in Section I.A.1(b) of Schedule 2 to this Agreement.
14. “Environmental and Social Commitment Plan” or “ESCP” means the Borrower’s environmental and social commitment plan, acceptable to the Bank, dated November 12, 2019, and updated on July 16, 2024 which sets out a summary of the material measures and actions to address the potential environmental and social risks and impacts of the Project, including the timing of the actions and measures, institutional, staffing, training, monitoring and reporting arrangements, and any instruments to be prepared thereunder; as the ESCP may be revised from time to time, with prior written agreement of the Bank, and such term includes any annexes or schedules to such plan.
15. “Environmental and Social Standards” means, collectively: (i) “Environmental and Social Standard 1: Assessment and Management of Environmental and Social Risks and Impacts”; (ii) “Environmental and Social Standard 2: Labor and Working Conditions”; (iii) “Environmental and Social Standard 3: Resource Efficiency and Pollution Prevention and Management”; (iv) “Environmental and Social Standard 4: Community Health and Safety”; (v) “Environmental and Social Standard 5: Land Acquisition, Restrictions on Land Use and Involuntary Resettlement”; (vi) “Environmental and Social Standard 6: Biodiversity Conservation and

Sustainable Management of Living Natural Resources”; (vii) “Environmental and Social Standard 7: Indigenous Peoples/Sub-Saharan Historically Underserved Traditional Local Communities”; (viii) “Environmental and Social Standard 8: Cultural Heritage”; (ix) “Environmental and Social Standard 9: Financial Intermediaries”; (x) “Environmental and Social Standard 10: Stakeholder Engagement and Information Disclosure”; effective on October 1, 2018, as published by the Bank at: <https://www.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework>.

16. “General Conditions” means the “International Bank for Reconstruction and Development General Conditions for IBRD Financing, Investment Project Financing”, dated December 14, 2018 (Last revised on July 15, 2023).
17. “Grant Agreement” means the agreement between the Science Fund and/or Innovation Fund with a Beneficiary for the provision of Science Fund Grants, AI Research Grants, Matching Grants, or AI Matching Grants, referred to in Section 1.C.2 of Schedule 2 to the Loan Agreement.
18. “High Risk AI Systems” means AI systems that have the tendency to directly or indirectly violate Trustworthy AI principles throughout the lifecycle of AI systems. This includes, but is not limited to, AI systems in the following areas designated as high-risk under Serbia’s Ethical Guidelines for Development, Implementation and Use of Robust and Accountable Artificial Intelligence:
  - (a) Biometric identification and classification of persons;
  - (b) Management of critical infrastructures and their operation;
  - (c) Education, vocational training and qualification;
  - (d) Employment, human resources and management and access to self-employment;
  - (e) Healthcare;
  - (f) Access to and use of public and social services and basic private services; and
  - (g) Law enforcement.
19. “Innovation Fund” or “IF” means the Borrower’s entity established and operating pursuant to Law on Innovation Activity, published in the Borrower’s Official Gazette No. 129/2021.
20. “Innovation Fund Grant Manual” means the manual referred to in Section I.D.3 of Schedule 2 to this Agreement.
21. “Innovation Fund Subsidiary Agreement” means the agreement referred to in Section I.B.2 of Schedule 2 to this Agreement.

22. "Matching Grant" means any grant to be provided by the Innovation Fund to a Beneficiary to finance a Sub-project under Part 2 of the Project, as further described in the Innovation Fund Grant Manual.
23. "NITRA" means the Borrower's Ministry of Science, Technological Development and Innovation, or its successor thereto acceptable to the Bank.
24. "MoF" means the Borrower's Ministry of Finance, or its successor thereto acceptable to the Bank.
25. "Operating Costs" means reasonable incremental expenses incurred on account of implementation of the Project, including, *inter alia*, office supplies and other consumable goods, office rent, internet and communications costs, support for information systems, translation costs, bank charges, utilities, travel, transportation, per diem, accommodation costs (lodging), CFU salaries and other reasonable expenditures directly associated with the implementation of the Project, on the basis of annual budgets acceptable to the Bank, excluding salaries of the civil service employees.
26. "Personal Data" means any information relating to an identified or identifiable individual. An identifiable individual is one who can be identified by reasonable means, directly or indirectly, by reference to an attribute or combination of attributes within the data, or combination of the data with other available information. Attributes that can be used to identify an identifiable individual include, but are not limited to, name, identification number, location data, online identifier, metadata and factors specific to the physical, physiological, genetic, mental, economic, cultural or social identity of an individual.
27. "Project Operations Manual" or "POM" means the manual referred in Section I.D.1 of Schedule 2 to this Agreement.
28. "PIU" means the Project Implementation Unit referred to in Section I.A.1 (a) of Schedule 2 to this Agreement.
29. "Procurement Regulations" means, for purposes of paragraph 85 of the Appendix to the General Conditions, the "World Bank Procurement Regulations for IPF Borrowers", dated September 2023.
30. "Project Implementing Entity" means: (i) the Science Fund with respect to Parts 1.1 and 1.5 of the Project; and (ii) the Innovation Fund with respect to Part 2 of the Project.
31. "RDI" means any of the Borrower's accredited research and development institutes operating under the oversight of NITRA.
32. "RDI Agreement" means the agreements referred to in Section I.A.4 of Schedule 2 to this Agreement.
33. "R&D" means research and development.
34. "Science Fund" or "SF" means the Borrower's entity established and operating pursuant to the Law on Science Fund of the Republic of Serbia, duly published in the Borrower's Official Gazette No. 95/2018.

35. "Science Fund Grant" means any grant to be provided by the Science Fund to a Beneficiary to finance a Sub-project under Parts 1.1 (a) and 1.5 of the Project, as further described in the Science Fund Grant Manual.
36. "Science Fund Grant Manual" means any of the manuals adopted by the Science Fund for the Science Fund Grants, satisfactory to the Bank.
37. "Science Fund Subsidiary Agreement" means the agreement referred to in Section I.B.1 of Schedule 2 to this Agreement.
38. "Selected Companies" means any company which meets the eligibility criteria set forth in the Innovation Fund Grant Manual and has been selected to receive a Matching Grant or an AI Matching Grant, and other support under Part 2 of the Project.
39. "Selected RDI" means an RDI which meets the eligibility criteria set forth in the Project Operations Manual and has been selected to benefit from Part 1.2 and 1.4. (b) of the Project.
40. "Signature Date" means the later of the two dates on which the Borrower and the Bank signed this Agreement and such definition applies to all references to "the date of the Loan Agreement" in the General Conditions.
41. "Sub-project" means any of the activities under Parts 1.1(a) and (d), 1.5, 2.1. and 2.2 of the Project.
42. "Subsidiary Agreements" means collectively the Science Fund Subsidiary Agreement and the Innovation Fund Subsidiary Agreement.
43. "Training" means the reasonable costs, as shall have been approved by the Bank, for training and workshops conducted under the Project, including tuition, travel and subsistence costs for training and workshop participants, costs associated with securing the services of trainers and workshop speakers, rental of training and workshop facilities, preparation and reproduction of training and workshop materials, study tours and other costs directly related to training course and workshop preparation and implementation (but excluding goods and consultants' services).
44. "Transformation Plan" means any of the plans referred to in Part 1.2 and 1.4.(b) of the Project for Selected RDIs to finance, *inter alia*, (i) institutional capacity building, (ii) improving HR processes, (iii) mapping skills needs and gap and developing staffing plans, (iv) technical, project management, leadership, and grant application preparation training, (v) equipment, and (vi) technology transfer costs, as further described in the POM.
45. "Trustworthy AI" means, collectively, the principles and requirements for robust and accountable AI systems, processes and applications throughout the lifecycle of the AI based on Serbia's Ethical Guidelines for Development, Implementation and Use of Robust and Accountable Artificial Intelligence, which include, at a minimum, the following:
  - (a) Explainability and verifiability;
  - (b) Dignity;

- (c) Prohibition to cause damage;
- (d) Fairness and non-discrimination;
- (e) Human agency, oversight, determination and control;
- (f) Technical reliability, safety and security;
- (g) Privacy, personal data protection and data management;
- (h) Transparency;
- (i) Diversity, non-discrimination and equality;
- (j) Social and environmental wellbeing;
- (k) Accountability and responsibility;

Additionally, “Trustworthy AI” principles incorporate the following principles, as included in other good practice frameworks recognized by Serbia including the “UN General Assembly Resolution on Seizing the opportunities of safe, secure and trustworthy artificial intelligence systems for sustainable development” A/78/L.49 (UNGA Resolution) and the “UNESCO Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence” SHS/BIO/PI/2021/1 (UNESCO Recommendation), including, *inter alia*:

- (l) Proportionality and do no harm;
- (m) Due process;
- (n) Freedom of expression;
- (o) Sustainability;
- (p) Awareness and literacy; and
- (q) Multi-stakeholder and adaptive governance and collaboration.

Sporazum o zajmu

**(Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta
preduzetništva u Srbiji)**

između

REPUBLIKE SRBIJE

i

MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

SPORAZUM O ZAJMU

Sporazum sklopljen na Datum potpisivanja između REPUBLIKE SRBIJE („Zajmoprimac“) i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ („Banka“), za potrebe obezbeđivanja dodatnog finansiranja za Projekat opisan u Programu 1 ovog Sporazuma („Projekat“).

Zajmoprimac i Banka su saglasni kao što sledi:

ČLAN I — OPŠTI USLOVI; DEFINICIJE

- 1.01. Opšti uslovi (na način utvrđen u Prilogu ovog Sporazuma) primenjuju se na ovaj Sporazum i čine njegov sastavni deo.
- 1.02. Ukoliko kontekst ne zahteva drugačije, termini korišćeni u ovom Sporazumu, pisani velikim slovom, imaju značenje koje im je dato u Opštim uslovima ili u Prilogu ovog Sporazuma.

ČLAN II — ZAJAM

- 2.01. Banka je saglasna da Zajmoprimcu pozajmi iznos od dvadeset pet miliona evra (25.000.000 EUR), s tim da se ta suma može povremeno konvertovati putem Konverzije Valute („Zajam“), kao podrška finansiranju Projekta opisanog u Programu 1 ovog Sporazuma („Projekat“).
- 2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu sa Odeljkom III, Programa 2, ovog Sporazuma.
- 2.03. Pristupna naknada iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) iznosa Zajma.
- 2.04. Naknada za angažovanje sredstava iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) godišnje na iznos Glavnice koji nije povučen.
- 2.05. Kamatnu stopu predstavlja Referentna stopa plus Varijabilna marža ili stopa koja se primenjuje nakon Konverzije; u skladu sa Odeljkom 3.02(e) Opštih uslova.
- 2.06. Datumi plaćanja su 15. maj i 15. novembar svake godine.
- 2.07. Glavnica Zajma otplaćivaće se u skladu sa Programom 3 ovog Sporazuma.

ČLAN III — PROJEKAT

- 3.01. Zajmoprimac potvrđuje svoju posvećenost ciljevima Projekta. U tu svrhu, Zajmoprimac će: (i) preko Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija („NITRA“) realizovati Delove 1.2, 1.3, 1.4 i 3 Projekta; (ii) omogućiti da Fond za nauku realizuje Delove 1.1 i 1.5 Projekta; i (iii) omogućiti da Fond za inovacionu delatnost realizuje Delove 2.1, 2.2 i 2.3 Projekta; sve u skladu sa odredbama člana V Opštih uslova i Programa 2 ovog Sporazuma.

ČLAN IV — STUPANJE NA SNAGU; RASKID

4.01. Dodatni uslovi Stupanja na snagu su sledeći:

- (a) Dopunski ugovori su potpisani na način prihvatljiv za Banku; i
- (b) Zajmoprimac je preko NITRA ažurirao i usvojio Projektni operativni priručnik („POP”) u formi i sadržini koji su zadovoljavajući za Banku.

4.02. Krajnji rok za Stupanje na snagu je sto osamdeset (180) dana od Datuma potpisivanja.

ČLAN V — PREDSTAVNIK; ADRESE

5.01. Predstavnik Zajmoprimca, koji se, između ostalog, može složiti sa izmenama odredbi ovog Sporazuma u ime Zajmoprimca razmenom pisama (osim ukoliko se drugačije ne dogovore Zajmoprimac i Banka), je ministar finansija.

5.02. Za potrebe Odeljka 10.01 Opštih uslova:

(a) adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo finansija
Kneza Miloša 20
11000 Beograd
Republika Srbija; i

(b) Elektronska adresa Zajmoprimca je:

Broj telefaksa: Adresa elektronske pošte:
(381-11) 3618-961   kabinet@mfin.gov.rs

5.03. U smislu Odeljka 10.01 Opštih uslova:

(a) adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America; i

(b) Elektronska adresa Banke je:

Broj teleksa: Broj telefaksa: Adresa elektronske pošte:
248423(MCI) ili   1-202-477-6391   _____
64145(MCI)

SPORAZUM postignut i potpisan na engleskom jeziku na Datum potpisivanja.

Za REPUBLIKU SRBIJU

Ovlašćeni predstavnik

Ime i prezime: Siniša Mali

Funkcija: Prvi potpredsednik Vlade i ministar finansija

Datum: 14. novembar 2024. godine

Za MEĐUNARODNU BANKU ZA OBNOVU I RAZVOJ

Ovlašćeni predstavnik

Ime i prezime: Nikola Pontara

Funkcija: Menadžer za Srbiju

Datum: 6. novembar 2024. godine

PROGRAM 1

Opis Projekta

Cilj Projekta je unapređenje: (i) relevantnosti i izvrsnosti naučnog istraživanja; i (ii) inovativnog preduzetništva i pristupa finansiranju u cilju rasta preduzeća, kao način da se doprinese rastu i konkurentnosti Zajmoprimca.

Projekat čine sledeće komponente:

Deo 1. Reforme sektora istraživanja i razvoja

Podrška reformi Zajmoprimca u sektoru istraživanja i razvoja kroz:

- 1.1 (a) Finansiranje odabranih konkurentnih programa Fonda za nauku, obezbeđivanjem grantova za osnovna i primenjena naučna istraživanja za Korisnike („Grantovi Fonda za nauku”) u cilju promovisanja veze između privatnog sektora i istraživačko-razvojne zajednice i jačanja saradnje sa EU i drugim međunarodnim programima;
- (b) operacionalizaciju Fonda za nauku, uključujući jačanje korporativnog upravljanja, organizacione strukture, praćenja i evaluacije, kao i drugih ključnih institucionalnih elemenata;
- (c) izrada programa Fonda za nauku usmerenih na razvoj veština istraživača potrebnih za pristupanje međunarodnom finansiranju i mogućnostima saradnje;
- (d) finansiranje odabranog konkurentnog programa za istraživačke projekte u oblasti veštačke inteligencije, kroz obezbeđivanje grantova Korisnicima („Grantovi za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije”) u cilju sprovođenja Potprojekata zasnovanih na prioritetnim oblastima koje uključuju, između ostalog, e-mobilnost, zelenu tranziciju i zdravstvenu zaštitu, a na osnovu usaglašenosti Potprojekata sa Principima pouzdanosti veštačke inteligencije; i
- (e) osmišljavanje posebnog programa finansiranja izgradnje istraživačkih kapaciteta u oblasti veštačke inteligencije u široj naučnoj zajednici, usmerene na teme direktno i indirektno povezane sa tehnologijama u oblasti veštačke inteligencije, koje uključuju predavanja, mentorstva i studijske posete vodećim istraživačkim laboratorijama ili institucijama koje se bave veštačkom inteligencijom.
- 1.2 Izradu i implementaciju planova institucionalne transformacije odabranih instituta za istraživanje i razvoj („Planovi transformacije”);
- 1.3. (a) Izgradnju kapaciteta zaposlenih u Institutu za veštačku inteligenciju i istraživača koji se bave veštačkom inteligencijom, kroz koncipiranje i implementaciju: (i) mentorskog programa; (ii) programa stažiranja; i (iii) obuke za zaposlene instituta za veštačku inteligenciju i istraživače na temu planiranja međunarodnih istraživačkih projekata i transfera i komercijalizacije tehnologije;

- (b) stvaranje strateških partnerstava sa institutima za veštačku inteligenciju širom sveta radi saradnje na projektima i razmene najboljih praksi, uključujući program razmene istraživača u cilju povećanja karijerne mobilnosti; i
  - (v) izgradnju kapaciteta za institucionalno upravljanje i rast, kao i za upravljanje rizicima od veštačke inteligencije u istraživanju i razvoju projekata/proizvoda;
- 1.4. Izgradnju kapaciteta za upravljanje BIO4 istraživanjima i finansiranje Planova transformacije, uključujući i:
- (a) jačanje kapaciteta zaposlenih i istraživača u BIO4 doo, uključujući: (i) tehničku pomoć za upravljanje opremom u BIO4 kampusu; i (ii) tehničku pomoć za BIO4 doo.
  - (b) izradu i implementaciju institucionalnih Planova transformacije za odabrane institute za istraživanje i razvoj koji učestvuju u BIO4, sa posebnim fokusom na promovisanje saradnje nauke i kompanija i jačanje kapaciteta za transfer tehnologije između instituta za istraživanje i razvoj u okviru Kampusa BIO4 i privatnog sektora, uključujući razvoj novih proizvoda, usluga i tehnologije u oblastima BIO4;
- 1.5. Osnivanje fonda za dijasporu unutar Fonda za nauku u cilju finansiranja tehničke pomoći i obezbeđivanja grantova (Grantovi Fonda za nauku) naučnicima, istraživačima i preduzetnicima kako bi se omogućio transfer znanja i veština sa dijaspore Zajmoprimca na Zajmoprimca.

Deo 2. Akceleracija poslovanja

Podrška radu Fondu za inovacionu delatnost, uključujući i uspostavljanje unutar Fonda za inovacionu delatnost:

- 2.1 programa sufinansiranja za dodelu Sufinansirajućih grantova namenjenog odabranim kompanijama koje prikupljaju jednak ili veći privatni kapital, za dalji razvoj kompanije i povezanu tehničku pomoć;
- 2.2 programa sufinansiranja za dodelu Sufinansirajućih grantova u oblasti veštačke inteligencije kojim se obezbeđuju grantovi za potrebe finansiranja investicija i tehničke pomoći odabranim kompanijama u cilju istraživanja i razvoja, kao i realizacije komercijalnih mogućnosti zasnovanih na Pouzdanoj veštačkoj inteligenciji, sa ciljem stvaranja novih proizvoda i usluga, kao i inovativnih tehnologija sa značajnim uticajem i tržišnim potencijalom;
- 2.3 finansiranja tehničke pomoći namenjene: (a) konkurentnom odabiru kompanija, od strane nezavisne komisije za selekciju, koje će učestvovati u programu akceleracije; (b) programu akceleracije preduzeća i razvoju i primeni plana programa; (c) razvoju programa sufinansiranja u oblasti veštačke inteligencije i razvoju i primeni plana programa; (d) mentorstvu za odabrane kompanije; (e) stvaranju grupe anđela i mreže i razvoj toka poslova; (f) regulatornoj i pravnoj analizi i razvoju matrice politike reformi kako bi se omogućio dalji razvoj inovativnih preduzeća u ranoj fazi razvoja kao i onih u razvoju; (g) omogućavanju reforme politika, kao i pravnog i regulatornog okvira u vezi sa Pouzdanom veštačkom inteligencijom; i (h) učešću dijaspore

Zajmoprimca u inovativnom preduzetničkom mentorstvu i programu poslovnih anđela.

Deo 3. Implementacija Projekta, monitoring i izgradnja kapaciteta

Podrška radu JIP i CFJ, uključujući, između ostalog (a) jačanje kapaciteta JIP u oblasti upravljanja i implementacije Projekta, kao i praćenja i ublažavanja rizika po životnu sredinu i socijalna pitanja, uključujući i manje radove i obezbeđivanje kancelarijske opreme; (b) jačanje tehničkih kapaciteta NITRA, Instituta za veštačku inteligenciju, Fonda za inovacionu delatnost, Fonda za nauku i Odabranih instituta za istraživanje i razvoj u cilju realizacije i nadzora nad aktivnostima koje se odnose na veštačku inteligenciju, uključujući i podršku primeni principa Pouzdane veštačke inteligencije tokom celokupnog trajanja grantova; (c) angažovanje eksperata na polju Pouzdane veštačke inteligencije, kao što je dogovoreno sa Bankom, koji će pomoći u implementaciji projektnih aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije; (d) vršenje terenskih aktivnosti; i (e) sprovođenje revizije Projekta.

PROGRAM 2

Sprovođenje Projekta

Odeljak I. Aranžmani za implementaciju

A. Institucionalni aranžmani

1. Bez ograničavanja odredaba člana V Opštih uslova i osim ukoliko se Banka drugačije ne saglasi, Zajmoprimac će zadržati tokom trajanja implementacije Projekta, sa strukturom, resursima, projektnim zadatkom i funkcijama prihvatljivim za Banku:
  - (a) Jedinicu za upravljanje Projektom unutar NITRA („JIP”), koja će biti odgovorna za: (i) sveobuhvatnu koordinaciju svih projektnih aktivnosti koje se odnose na implementaciju; (ii) obezbeđivanje ispunjenja zahteva, kriterijuma, politika, procedura i organizacionih aranžmana definisanih u Projektnom operativnom priručniku tokom trajanja Projekta; (iii) pripremu dokumentacije vezane za implementaciju Projekta, uključujući Projektne izveštaje; i (iv) praćenje i evaluaciju Projekta; i
  - (b) Centralnu fiducijarnu jedinicu („CFJ”), u okviru MF, koja će biti odgovorna za nabavke i finansijsko upravljanje Projektom, kako je navedeno u Projektnom operativnom priručniku.
2. U roku od šezdeset (60) dana od Datuma stupanja na snagu, Zajmoprimac će preko NITRA, angažovati stručnjaka za veštačku inteligenciju, čiji projektni zadatak će biti prihvatljiv za Banku i koji će pomoći u implementaciji projektnih aktivnosti vezanih za veštačku inteligenciju.
3. Zajmoprimac će preko NITRA omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost zadrže tokom implementacije Projekta upravljачku strukturu prihvatljivu za Banku, uključujući, između ostalog, upravni odbor, programske odbore i komisije za investicije i/ili selekciju, prema potrebi, u sastavu i sa pravilima rada prihvatljivim za Banku, a u skladu sa odredbama definisanim u Projektnom operativnom priručniku.
4. Za potrebe implementacije Delova 1.2 i 1.4.(b) Projekta, Zajmoprimac će, preko NITRA, podneti Banci na odobrenje svaki pojedinačni Plan transformacije i nakon što ga Banka odobri, Zajmoprimac će preko NITRA: (a) sklopiti sporazum sa svakim Odabranim institutom za istraživanje i razvoj („Sporazum sa institutom za istraživanje i razvoj”), pod uslovima prihvatljivim za Banku, uključujući, između ostalog, obavezu Odabranih instituta za istraživanje i razvoj da sprovedu Plan transformacije uz dužnu pažnju i efikasnost i u skladu sa odgovarajućim administrativnim, tehničkim, finansijskim, ekonomskim, ekološkim i socijalnim standardima i praksama, kao i u skladu sa relevantnim odredbama ovog Sporazuma, POM i ESCP, uz poštovanje odredaba koje se odnose na Isključene aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije i Isključene aktivnosti koje se odnose na BIO4; i (b) učiniti da svaki Odabrani institut za istraživanje i razvoj blagovremeno

sprovede svoj Plan transformacije u skladu sa odredbama i na način koji je zadovoljavajući za Banku.

5. Zajmoprimac će, preko NITRA, osigurati i omogućiti da FN i FID obezbede:
  - (i) da se za sve aktivnosti vezane za veštačku inteligenciju koje se realizuju u okviru Projekta, a podrazumevaju obradu ličnih podataka, zahteva procena uticaja na zaštitu podataka i usklađenosti sa važećim propisima koji regulišu zaštitu podataka.
  - (ii) da se za sve Aktivnosti sistema veštačke inteligencije visokog rizika koje se realizuju u okviru Projekta zahteva procena uticaja rizika od veštačke inteligencije, kao što je detaljno definisano u POM dokumentu, Priručnicima za grantove Fonda za nauku i Fonda za inovacionu delatnost i Sporazumima o grantu; i
  - (iii) da svi Grantovi za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije ili Sufinansirajuće grantove u oblasti veštačke inteligencije primenjuju Principe pouzdane veštačke inteligencije, kao što je detaljno opisano u POM dokumentu, kao i u Priručnicima za grantove Fonda za nauku i Fonda za inovacione delatnosti i Sporazumima o grantu.

B. Dopunski ugovori

1. U cilju lakšeg sprovođenja Delova 1.1 (a) i (d) i 1.5 Projekta, Zajmoprimac će, preko NITRA, staviti deo sredstava Zajma na raspolaganje Fondu za nauku na bespovratnoj osnovi, prema odredbama dopunskog ugovora između Zajmoprimca, preko NITRA, i Fonda za nauku, prema uslovima i odredbama koje je odobrila Banka („Dopunski ugovor sa Fondom za nauku”), uključujući, između ostalog i obavezu Fonda za nauku da implementira Delove 1.1 (a) i (d) i 1.5 Projekta u skladu sa odredbama ovog Sporazuma, Projektnog operativnog priručnika, Priručnika za grantove Fonda za nauku, kada je primenjivo, Smernica za borbu protiv korupcije i ESCP.
2. U cilju lakšeg sprovođenja Dela 2 Projekta, Zajmoprimac će, preko NITRA, staviti deo sredstava Zajma na raspolaganje Fondu za inovacionu delatnost na bespovratnoj osnovi, prema odredbama dopunskog ugovora između Zajmoprimca, preko NITRA, i Fonda za inovacionu delatnost, prema uslovima i odredbama koje je odobrila Banka („Dopunski ugovor sa Fondom za inovacionu delatnost”), uključujući, između ostalog i obavezu Fonda za inovacionu delatnost da implementira Deo 2 Projekta u skladu sa odredbama ovog Sporazuma, Projektnog operativnog priručnika, Priručnika za grantove Fonda za inovacionu delatnost, kada je primenjivo, Smernica za borbu protiv korupcije i ESCP.
3. Zajmoprimac će iskoristiti svoja prava iz Dopunskog ugovora na način da zaštiti interese Zajmoprimca i Banke i da ostvari ciljeve Zajma.
4. Osim ako se Banka drugačije ne saglasi, Zajmoprimac neće ustupiti, izmeniti, poništiti ili odustati od Dopunskih ugovora ili od bilo kojih njihovih odredaba.

C. Podprojekti

1. Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost stave na raspolaganje Korisnicima Grantove Fonda za nauku, Grantove za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinansirajuće grantove i Sufinansirajuće grantove u oblasti veštačke inteligencije do pojedinačnog iznosa do 300.000 evra, u skladu sa kriterijumima podobnosti i procedurama koji su prihvatljivi za Banku koji su navedeni u POM i važećem Priručniku za grantove Fonda za nauku i Priručnicima za grantove Fonda za inovacionu delatnost.
2. Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost zaključe sa Korisnicima svakog Granta Fonda za nauku, Granta za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinansirajućeg granta i Sufinansirajućeg granta u oblasti veštačke inteligencije Sporazum o grantu („Sporazum o grantu”) pod uslovima prihvatljivim za Banku koji će obuhvatiti sledeće:
  - (a) Zajmoprimac će omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost steknu odgovarajuća prava za zaštitu svojih interesa i interesa Banke, uključujući pravo da:
    - (i) suspenduje ili prekine pravo Korisnika na korišćenje sredstava Granta Fonda za nauku, Granta za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinansirajućeg granta i Sufinansirajućeg granta u oblasti veštačke inteligencije ili pravo na povraćaj celog ili bilo kog dela iznosa Granta Fonda za nauku, Granta za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinansirajućeg granta i Sufinansirajućeg granta u oblasti veštačke inteligencije, ukoliko Korisnik ne ispuni svoje obaveze koje proističu iz konkretnog Sporazuma o grantu; i
    - (ii) od svih Korisnika će se zahtevati da:
      - (A) realizuju Podprojekat sa dužnom pažnjom i efikasno u skladu sa temeljnim tehničkim, ekonomskim, finansijskim, upravljačkim, ekološkim i socijalnim standardima i praksama, zadovoljavajućim za Banku, uključujući i usaglašenost sa odredbama Smernica za borbu protiv korupcije primenjivim na primaocima sredstava zajma koji nisu Zajmoprimac;
      - (B) po potrebi, bez odlaganja, obezbede resurse potrebne za Podprojekat;
      - (C) prema potrebi nabave robu, radove i usluge koji će se finansirati sredstvima Granta Fonda za nauku, Granta za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinansirajućeg granta i Sufinansirajućeg granta u oblasti veštačke inteligencije, u skladu sa odredbama ovog Sporazuma;
      - (D) zadrže adekvatne politike i procedure kako bi se omogućio monitoring i evaluacija napretka Podprojekta i

ispunjenje ciljeva, u skladu sa pokazateljima prihvatljivim za Banku;

- (E) (1) održe sistem finansijskog upravljanja i pripreme finansijske izveštaje u skladu sa konzistentno primenjivim računovodstvenim standardima prihvatljivim za Banku, kako bi se adekvatno prikazale operacije, resursi i rashodi vezani za Podprojekat; i (2) na zahtev Banke ili Zajmoprimca, obezbede da nezavisni revizori, prihvatljivi za Banku, sprovedu reviziju finansijskih izveštaja, u skladu sa konzistentno primenjivim revizorskim standardima, prihvatljivim za Banku i bez odlaganja dostave revidirane izveštaje Zajmoprimcu i Banci;
  - (F) omoguće Zajmoprimcu i Banci da izvrše inspekciju Podprojekta, rada, relevantne evidencije i dokumentacije;
  - (G) se usklade sa Isključenim aktivnostima vezanim za veštačku inteligenciju i Principima pouzdane veštačke inteligencije (što će biti procenjeno primenom okvira za eksternu reviziju navedenim u POM dokumentu);
  - (H) po pitanju sistema veštačke inteligencije visokog rizika: (1) dostave Fondu za nauku i Fondu za inovacionu delatnost rezultate nezavisne procene usklađenosti sistema veštačke inteligencije sa principima i zahtevima Pouzdane veštačke inteligencije od strane odabranog tela, prihvatljivog za Banku; (2) sprovedu procenu uticaja veštačke inteligencije na način naveden u POM dokumentu, uključujući i procenu svakog sistema veštačke inteligencije pre njegovog sprovođenja u živom okruženju; i (3) pripreme i dostave Zajmoprimcu i Banci sve informacije koje Zajmoprimac ili Banka mogu razumno tražiti u vezi sa gore navedenim.
3. Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost, prema potrebi, vrše svoja prava u skladu sa svakim Sporazumom o grantu na način da se zaštite interesi Zajmoprimca i Banke i da se ostvare ciljevi Zajma.
  4. Osim ako se Banka drugačije ne saglasi, Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost ne ustupaju, menjaju, poništavaju ili se odriču bilo kog Sporazuma o grantu ili bilo koje od njegovih odredaba.

D. Projektni operativni priručnik i Priručnici za grantove

1. Zajmoprimac će, preko NITRA, JIP i CFJ sprovesti i omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost sprovedu Projekat u skladu sa odredbama priručnika prihvatljivog za Banku („Projektni operativni priručnik”). POP će sadržati detaljna uputstva i procedure za implementaciju Projekta, uključujući između ostalog i: (a) pokazatelje koji će se koristiti za potrebe

monitoringa i evaluacije Projekta; (b) procedure za monitoring, superviziju i evaluaciju Projekta, uključujući i format i sadržaj projektnih izveštaja; (c) spisak programa Fonda za nauku i Fonda za inovacionu delatnost podobnih za finansiranje u okviru Projekta i spisak isključenih aktivnosti u okviru Projekta i Isključenih aktivnosti koje se odnose na veštačku inteligenciju; (d) projektne procedure vezane za nabavku i finansijsko upravljanje; (e) prikupljanje i obradu Ličnih podataka u skladu sa važećim propisima u zemlji i dobrom međunarodnom praksom; (f) okvir za procenu uticaja rizika od veštačke inteligencije za visokorizične sisteme veštačke inteligencije zasnovana na principima Pouzdane veštačke inteligencije koja će se sprovesti u ključnim fazama tokom trajanja grantova; (g) okvir revizije rizika od veštačke inteligencije u kome se sistemi veštačke inteligencije visokog rizika i drugi sistemi, prema potrebi, nezavisno testiraju i procenjuju u ključnim fazama tokom trajanja grantova kako bi se obezbedila usklađenost sa principima Pouzdane veštačke inteligencije; (h) mere za rešavanje uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja kako je navedeno u ESCP, uključujući mere ublažavanja u cilju rešavanja digitalnog raskoraka, procene, upravljanja i praćenja konkretnih rizika i uticaja digitalnih usluga u okviru Projekta; (i) procedure i mere za identifikovanje, smanjenje i ublažavanje rizika vezanih za aktivnosti u oblasti BIO4 i Isključenih aktivnosti u oblasti BIO4; i (j) kriterijume za izbor i odobrenje Odabranih instituta za istraživanje i razvoj i Planova transformacije koji se finansiraju u okviru Delova 1.2 i 1.4. (b) Projekta.

2.
  - (a) U okviru Dela 1.1. Projekta neće se finansirati ni jedan Grant za istraživanja u oblasti veštačke inteligencije osim ako Zajmoprimac, preko Fonda za nauku, podnese Banci na odobrenje ažurirani priručnika koji se primenjuje na pomenuti Grant Fonda za nauku (Priručnik za grant Fonda za nauku), uključujući, između ostalog, i kvalifikacione kriterijume za odabir Korisnika i Podprojekata (i način na koji ti kvalifikacioni kriterijumi uključuju principe Pouzdane veštačke inteligencije i obezbeđuju da se Isključene aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije ne finansiraju), izbor stručnih recenzenata, sastav komisije za selekciju, procenu rizika od veštačke inteligencije i druge uslove za upravljanje grantovima i dobije odobrenje Banke za pomenuti ažurirani priručnik za grantove Fonda za nauku.
  - (b) Nakon što Banka odobri svaki Priručnik za grant Fonda za nauku, Zajmoprimac će omogućiti da Fond za nauku sprovede Deo 1.1 Projekta u skladu sa odredbama svakog pojedinačnog Priručnika za grant Fonda za nauku.
3.
  - (a) Ni jedan Sufinasirajući grant veštačke inteligencije koji je deo Dela 2.2. Projekta neće se finansirati osim ako Zajmoprimac, preko Fonda za inovacionu delatnost, podnese Banci na odobrenje ažurirani priručnik primenjiv na taj Sufinasirajući grant (Priručnik za grant Fonda za inovacionu delatnost), uključujući, između ostalog, i kvalifikacione kriterijume za odabir Korisnika, odabranih kompanija i Podprojekata (uključujući i način na koji ti kvalifikacioni kriterijumi uključuju principe Pouzdane veštačke inteligencije i obezbeđuju da se Isključene aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije ne finansiraju), izbor stručnih recenzenata, sastav komisije za selekciju, procenu rizika od veštačke inteligencije i druge uslove za upravljanje grantovima i dobije odobrenje Banke za pomenuti ažurirani Priručnik za grantove Fonda za inovacionu delatnost.

- (b) Nakon što Banka odobri svaki Priručnik za grant Fonda za inovacionu delatnost, Zajmoprimac će omogućiti da Fond za inovacionu delatnost sprovede Deo 2.2 Projekta u skladu sa odredbama svakog pojedinačnog Priručnika za grant Fonda za inovacionu delatnost.
- 4. Osim ukoliko se Banka ne saglasi drugačije u pisanoj formi, Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost ne ukinu, izmene, suspenduju, odustanu ili na drugi način ne sprovedu Projektni operativni priručnik, svaki Priručnik o grantu Fonda za nauku, svaki Priručnik o grantu Fonda za inovacionu delatnosti ili njihove odredbe.
- 5. U slučaju bilo kakvog neslaganja između odredaba Projektnog operativnog priručnika, svakog Priručnika za grantove Fonda za nauku, svakog Priručnika za grantove Fonda za inovacionu delatnosti i ovog Sporazuma, odredbe ovog Sporazuma će preovladati.

E. Standardi u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja

- 1. Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost sprovedu Projekat u skladu sa Standardima u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja, na način prihvatljiv za Banku.
- 2. Bez ograničavanja odredaba iz stava 1, Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu sprovedu Projekat u skladu sa Planom obaveza u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja ("ESCP"), na način prihvatljiv za Banku. U tu svrhu, Zajmoprimac će omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost obezbede:
  - (a) da se mere i aktivnosti navedene u ESCP realizuju sa dužnom pažnjom i efikasno, kao što je navedeno u ESCP;
  - (b) da dovoljno sredstava bude na raspolaganju kako bi se pokrili troškovi implementacije ESCP;
  - (c) da se održe politike, procedure i kvalifikovani kadar kako bi se osigurala implementacija ESCP, kao što je u ESCP i naznačeno; i
  - (d) da ESCP ili njegove odredbe ne budu izmenjene, revidirane ili obustavljene, osim ako se Banka drugačije ne složi u pisanoj formi a Zajmoprimac, nakon toga, objavi revidirani ESCP.

U slučaju bilo kakvog neslaganja između odredaba ESCP i ovog Sporazuma, Sporazum će preovladati.

- 3. Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost preduzmu:
  - (a) sve mere neophodne da se prikupe, sastave i Banci putem redovnog izveštavanja, onoliko često koliko je navedeno u ESCP, blagovremeno dostave informacije o statusu ispunjenosti zahteva iz ESCP u odvojenom dokumentu ili dokumentima, ukoliko Banka tako traži, da

svi navedeni izveštaji budu u formi i sadržini koji su prihvatljivi za Banku i definisaće između ostalog i: (i) status implementacije ESCP; (ii) uslove, ukoliko ih ima, koji utiču ili prete da utiču na implementaciju ESCP; i (iii) korektivne i preventivne mere koje su preduzete ili ih je potrebno preduzeti kako bi se takve situacije rešile; i

- (b) da odmah obaveste Banku o incidentu ili nezgodi koji se odnose ili imaju uticaja na Projekat, a imaju ili će imati značajan negativan uticaj na životnu sredinu, pogođene zajednice, građane ili radnike, u skladu sa ESCP, navedenim instrumentima i standardima u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja.
4. Zajmoprimac će, preko NITRA, omogućiti da Fond za nauku i Fond za inovacionu delatnost održavaju i objave dostupnost žalbenog mehanizma, u formi i sadržini koji su prihvatljivi za Banku, radi saslušanja i rešavanja na fer način i u dobroj veri svih pritužbi koje su pokrenute u vezi sa Projektom i preduzeće sve neophodne mere za sprovođenje odluka donetih od strane takvog mehanizma na način koji je zadovoljavajući za Banku.

Odeljak II. Praćenje, izveštavanje i evaluacija Projekta

1. Zajmoprimac će, preko NITRA, dostavljati Banci Projektne izveštaje najkasnije mesec dana nakon kraja svakog kalendarskog semestra na koji se taj izveštaj odnosi.
2. Osim ako drugačije ne bude zahtevano ili dozvoljeno ovim Sporazumom ili što Banka može izričito zahtevati, prilikom deljenja bilo koje informacije, izveštaja ili dokumenta u vezi sa aktivnostima opisanim u Prilogu 1 ovog Sporazuma, Primalac će obezbediti da te informacije, izveštaj ili dokument ne uključuje Lične podatke.

Odeljak III. Povlačenje sredstava Zajma

A. Opšte odredbe

1. Bez ograničavanja odredaba člana II Opštih uslova i u skladu sa Pismom o povlačenju sredstava i finansijskim podacima, Zajmoprimac može da povuče sredstva Zajma za: (a) finansiranje Prihvatljivih troškova; i (b) plaćanje Pristupne naknade u opredeljenom iznosu i, ukoliko je primenjivo, do procenta definisanog za svaku Kategoriju iz tabele koja sledi:

Kategorija	Dodeljeni iznos sredstava zajma (u EUR)	Procenat rashoda koji se finansira
(1) Roba, radovi, nekonsultantske usluge, konsultantske usluge, Obuka, Operativni troškovi iz Dela 1.1(b), 1.1(c), 1.1 (e), 1.3, 1.4, 2.3 i 3 Projekta.	9.137.500	100% (sa uključenim porezima osim poreza na dodatu vrednost i carinskih dažbina za radove, robu i nekonsultantske usluge)
(2) Grantovi Fonda za nauku koji se odnose na Deo 1.1. (a) i 1.5. Projekta	0	100% iznosa isplaćenog u okviru svakog Granta Fonda za nauku (sa uključenim porezima)
(3) Sufinansirajući grantovi koji se odnose na Deo 2.1 Projekta	0	100% iznosa isplaćenog u okviru svakog Sufinansirajućeg granta (sa uključenim porezima)
(4) Grantovi za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije se odnose na Deo 1.1. (d) Projekta	8.400.000	100% iznosa isplaćenog u okviru svakog Granta za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije (sa uključenim porezima)
(5) Sufinansirajući grantovi se odnose na Deo 2.2 Projekta	7.400.000	100% iznosa isplaćenog u okviru svakog Sufinansirajućeg granta u oblasti veštačke inteligencije (sa uključenim porezima)
(6) Pristupna naknada	62.500	Iznos se plaća u skladu sa Odeljkom 2.03 ovog Sporazuma i Odeljkom 2.07 (b) Opštih uslova
UKUPNO	25.000.000	

2. (a) Za potrebe ove tabele, carinske dažbine i porez na dodatu vrednost na uvoz i nabavku radova, robe i nekonsultantskih usluga na teritoriji Zajmoprimca i za potrebe implementacije Projekta, neće se finansirati sredstvima Zajma.
- (b) Zajmoprimac potvrđuje da se uvoz i isporuka radova, robe i nekonsultantskih usluga na teritoriji Zajmoprimca i za potrebe sprovođenja Projekta, oslobađaju od plaćanja carinskih dažbina i poreza na dodatu vrednost.

B. Uslovi za povlačenje sredstava; Period povlačenja sredstava

1. Bez obzira na odrdebe Dela A iznad, povlačenje sredstava se neće vršiti za:

- (a) plaćanja izvršena pre Datuma potpisivanja;
- (b) za Kategoriju (4) osim ako je Banka primila i odobrila ažurirani Priručnik za grantove Fonda za nauku; i
- (c) za Kategoriju (5) osim ako je Banka primila i odobrila ažurirani Priručnik za grantove Fonda za inovacionu delatnost.

2. Datum završetka Projekta je 30. septembar 2027.

PROGRAM 3**Plan otplate povezan sa preuzetim obavezama**

U tabeli u nastavku navedeni su Datumi otplate glavnice Zajma i procenat ukupnog iznosa glavnice Zajma koji dospeva za plaćanje na svaki Datum plaćanja glavnice („Procenat rate“).

Otplata glavnice

Datum otplate glavnice	Procenat rate
Svakog 15. maja i 15. novembra Počevši od 15. novembra 2027. do 15. novembra 2035.	5,56%
Na dan 15. maj 2036. godine	5.48%

PRILOG

Definicije

1. „VI” označava Veštačku inteligenciju.
2. „Isključene aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije” zajednički označavaju:
  - (a) sve aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije koje obuhvataju (navedena lista je samo indikativna i nije konačna):
    - (i) sve aktivnosti koje se direktno ili indirektno odnose na oružje ili oružane sisteme;
    - (ii) Tehnologije za prepoznavanje lica u svrhu masovnog nadzora, uključujući VI sisteme koji kreiraju ili proširuju baze podataka za prepoznavanje lica kroz neciljano skidanje slika lica sa interneta ili CCTV (eng. *closed-circuit television*, u daljem tekstu: „tehnologija za video nadzor”) snimaka, i sisteme za daljinsku biometrijsku identifikaciju u realnom vremenu koji se koriste u javnim prostorima za sprovođenje zakona;
    - (iii) sisteme socijalnog bodovanja; i
    - (iv) sisteme veštačke inteligencije koji su ciljano dizajnirani da obmanjuju ili manipulišu ljudima, uključujući prevarne vidoe (eng. *deepfakes*) i druge tehnologije koje se mogu koristiti za kreiranje veoma realističnog, ali izmišljenog sadržaja ili bilo koje druge sisteme veštačke inteligencije koji manipulišu ljudskim ponašanjem kako bi zaobišli njihovu slobodnu volju;
  - (b) sve aktivnosti u oblasti veštačke inteligencije koje direktno ili indirektno krše Principe pouzdanosti veštačke inteligencije ili na drugi način dovodi do bilo kakvog umanjenja prava na pravičan proces, što dovodi do pristrasnosti ili diskriminacije, lišava pojedinca njegovih građanskih sloboda ili prava na građansko (direktno) učešće, što narušava bilo kakvu slobodu izražavanja ili zloupotrebljava lične podatke ili nanosi bilo kakvu sličnu štetu bilo kom pojedincu ili grupi pojedinaca.
3. „Institut za VI” označava Istraživačko-razvojni institut za veštačku inteligenciju Zajmoprimca osnovan 2021. godine, kao deo Akcionog plana za primenu Strategije razvoja veštačke inteligencije u Republici Srbiji za period 2020–2025.
4. „Sufinansirajući grantovi u oblasti VI” označavaju grantove koje će Korisnicima obezbeđivati Fond za inovacionu delatnost za finansiranje Potprojekta iz Dela 2.2 Projekta, kao što je bliže opisano u Priručniku za grantove Fonda za inovacionu delatnost.
5. „Grantovi za istraživanja u oblasti VI” označavaju grantove koje će Korisnicima obezbeđivati Fond za nauku za finansiranje istraživačkog Potprojekta iz Dela

- 1.1(d) Projekta, kao što je bliže opisano u Priručniku za grantove Fonda za nauku.
6. „Smernice za borbu protiv korupcije” označavaju, za potrebe stava 5 Priloga Opštih smernica, „Smernice za sprečavanje i borbu protiv prevare i korupcije u okviru projekata finansiranih iz sredstava zajmova IBRD-a i kredita i grantova IDA-e”, od 15. oktobra 2006. godine sa izmenama i dopunama od januara 2011. i 1. jula 2016. godine.
  7. „Korisnik” označava svakog pojedinca, grupu istraživača i kompaniju, koji je izabran i ispunjava kvalifikacione kriterijume za dobijanje Granta Fonda za nauku i Granta za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinansirajućeg granta i Sufinansirajućeg granta u oblasti veštačke inteligencije u okviru Projekta, kao što je definisano u Projektnom operativnom priručniku i svakom Priručniku za grantove Fonda za nauku, odnosno Priručniku za grantove Fonda za inovacionu delatnost, u zavisnosti od slučaja; „Korisnici” označavaju više od jednog Korisnika.
  8. „BIO 4” označava biotehnologiju, bioinformatiku, biomedicinu i biodiverzitet.
  9. „BIO 4 Kampus” označava fizičku lokaciju i platformu za saradnju u Beogradu koja će okupiti istraživače, profesore i stručnjake iz različitih oblasti prirodnih nauka.
  10. “Isključene BIO4 aktivnosti” zajedno obuhvataju:
    - (a) namernu modifikaciju zametne linije: svako istraživanje koje modifikuje gene u spermiji ili jajnim ćelijama, efikasno sprečavajući stvaranje genetski izmenjenih ljudi, osim istraživanja koja se odnose na lečenje raka ili poznate genetske bolesti koje smanjuju očekivani životni vek, uključujući, ali ne ograničavajući se na sindrome predispozicije za tumor;
    - (b) kloniranje kompletnog ljudskog bića;
    - (c) aktivnosti namenjene stvaranju ljudskih embriona isključivo u svrhu istraživanja ili nabavke matičnih ćelija, uključujući tehniku nuklearnog transfera somatskih ćelija;
    - (d) kloniranje moždanih ćelija sisara;
    - (e) istraživanje dobijanja funkcije, koje namerno povećava prenosivost poznatih virusa ili ozbiljnost poznatih bolesti;
    - (f) implantiranje životinjskih embrionalnih ćelija u ljude (stvaranje himera čovek-životinja);
    - (g) istraživanje o interfejsima mozak-komputer koji bi mogli direktno da kontrolišu misli ili postupke druge osobe;
    - (h) klinička istraživanja koja:
      - (i) imaju potencijal da nanese ozbiljnu štetu učesnicima (ili istraživačima), kao što je ozbiljan fizički bol ili telesna povreda koja nije povezana sa jednostavnim rutinskim medicinskim procedurama (npr. uzimanje uzorka krvi), psihička povreda, lična sramota ili poniženje ili druga šteta koja može u velikoj meri negativno da utiče na učesnike; ili;

- (ii) uključuju ranjive učesnike (kao što su zatvorenici, deca, osobe s invaliditetom, trudnice i pripadnici etničkih manjina) u bilo koju fazu istraživanja, uključujući prve kliničke studije kod ljudi ili ranu fazu za nove terapeutike (kao što su novi hemijski entiteti, biološki lekovi, genske terapije), medicinske primene i procedure; ili uključuju 'studije izazova' u kojima su učesnici namerno izloženi zaraznoj bolesti koja može dovesti do teške ili hronične bolesti, ili kada učesnici imaju osnovna medicinska stanja koja povećavaju njihov rizik od teške bolesti; ili
  - (iii) uključuju kliničke studije koje se odnose na negu na kraju života i urgentnu medicinu, kao i povezane medicinske odluke; ili korišćenje medicinskih pomagala, a posebno ugradnju pomagala, koje imaju za cilj ili imaju potencijal da dovedu do nenamerne promene ponašanja ili pridržavanja terapijskom režimu;
  - (i) istraživanja koja uključuju neproverene oblike ljudskog ili životinjskog bioinženjeringa, integracije čoveka i mašine, integracije životinja i mašina, himere čoveka i životinje ili himerizma među vrstama životinja ili sintetičku biologiju;
  - (j) istraživanja koja nemaju isključivi fokus na civilnu primenu ili imaju poznatu primenjivost u vojne svrhe; i
  - (k) istraživanje koje nije u skladu sa najboljim međunarodnim praksama koje treba da obezbede human tretman i korišćenje životinja u istraživanju, podučavanju i testiranju; i
  - (l) svako istraživanje ili ispitivanje koje uključuje ljude pre nego što bude odobreno proći će prvo etičku reviziju u skladu sa najboljom međunarodnom praksom.
11. „BIO4 doo” je pravno lice u državnom vlasništvu Zajmoprimca, registrovano pod imenom „BIO4 doo Beograd”, koje je osnovano u skladu sa Odlukom Vlade objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srbije”, br. 54/23 i 16/24 i koje posluje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Zajmoprimca („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 36/11, 99/11, 83/14, 5/15, 44/18, 95/18, 91/19, 109/21) i Zakonom o inovacionoj delatnosti („Službeni glasnik Republike Srbije”, broj 129/21).
12. „Kategorija” označava kategoriju utvrđenu u tabeli u Odeljku III.A Programa 2 ovog Sporazuma.
13. „CFJ” označava Centralnu fiducijarnu jedinicu, navedenu u Odeljku I.A.1(b) Programa 2 ovog Sporazuma.
14. „Plan obaveza u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja” ili skraćeno “ESCP” označava plan obaveza u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja Zajmoprimca, prihvatljiv za Banku od 12. novembra 2019. i ažuriran 16. jula 2024. godine, koji definiše pregled ključnih mera i aktivnosti u cilju rešavanja potencijalnih ekoloških i socijalnih rizika i uticaja na Projekat, uključujući vremenski okvir za aktivnosti i mere, institucionalne aranžmane, ljudske resurse, obuku, monitoring i izveštavanje, kao i sve instrumente koje je potrebno pripremiti; ESCP se može menjati s vremena na vreme na osnovu prethodne pisane saglasnosti Banke, a ovaj pojam se odnosi i na sve priloge ili programe koji su deo tog plana.

15. „Standardi u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja“ zbirno označavaju: (i) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 1: Procena i upravljanje rizicima i uticajima na životnu sredinu i socijalna pitanja“; (ii) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 2: Radni odnosi i uslovi rada“; (iii) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 3: Efikasnost resursa i prevencija i kontrola zagađenja; (iv) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 4: Javno zdravlje i bezbednost“; (v) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 5: Otkup zemljišta, ograničavanje načina korišćenja zemljišta i prinudno raseljavanje“; (vi) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 6: Očuvanje biodiverziteta i održivo upravljanje prirodnim resursima“; (vii) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 7: Autohtono stanovništvo/tradicionalne istorijski vulnerabilne lokalne zajednice podsaharske Afrike“; (viii) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 8: Kulturno nasleđe“; (ix) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 9: Finansijski posrednici“; (x) „Standard u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja 10: Angažovanje nosilaca interesa i objavljivanje informacija“; koji su stupili na snagu 1. oktobra 2018. godine i koje je Banka objavila na:
<https://www.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework>.
16. „Opšti uslovi” označavaju „Opšte uslove Međunarodne banke za obnovu i razvoj za finansiranje IBRD, finansiranje investicionih projekata”, od 14. decembra 2018. (poslednja revizija od 15. jula 2023. godine).
17. „Sporazum o grantu” označava sporazum između Fonda za nauku i/ili Fonda za inovacionu delatnost i Korisnika o obezbeđivanju Grantova Fonda za nauku, Grantova za istraživanje u oblasti veštačke inteligencije, Sufinasirajućih grantova ili Sufinasirajućih grantova u oblasti veštačke inteligencije iz Odeljka 1.C.2 Programa 2 Sporazuma o zajmu.
18. „Visokorizični sistemi veštačke inteligencije” označavaju sisteme veštačke inteligencije koji imaju tendenciju da direktno ili indirektno krše principe Pouzdane veštačke inteligencije tokom životnog veka sistema veštačke inteligencije. Ovo obuhvata ali nije ograničeno na sisteme veštačke inteligencije u sledećim oblastima koje su označene kao visokorizične u Etičkim smernicama za razvoj, primenu i upotrebu pouzdane i odgovorne veštačke inteligencije u Srbiji:
- (a) biometrijska identifikacija i kategorizacija pojedinaca;
  - (b) upravljanje kritičnom infrastrukturom i njenim radom;
  - (c) obrazovanje, stručno usavršavanje i osposobljavanje;
  - (d) zapošljavanje, upravljanje zaposlenim/angažovanim licima i pristup samozapošljavanju;
  - (e) zdravstvo;
  - (f) pristup i korišćenje javnih i socijalnih usluga kao i osnovnih privatnih usluga; i
  - (g) izvršenje zakona.

19. „Fond za inovacionu delatnost” ili „FID” označava instituciju Zajmoprimca koja je osnovana i posluje u skladu sa Zakonom o inovacionoj delatnosti objavljenim u Službenom glasniku Zajmoprimca broj 129/2021.
20. „Priručnik za grantove Fonda za inovacionu delatnost” označava priručnik iz Odeljka I.D.3 Programa 2 ovog Sporazuma.
21. „Dopunski ugovor Fonda za inovacionu delatnost” označava sporazum iz Odeljka I.B.2 Programa 2 Sporazuma o zajmu.
22. „Program sufinansiranja” označava grantove koje Korisnicima obezbeđuje Fond za inovacionu delatnost za finansiranje Podprojekta iz Dela 2 Projekta, kao što je bliže definisano u Priručniku za grantove Fonda za inovacionu delatnost.
23. „NITRA” označava Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija ili njegovog sledbenika, prihvatljivog za Banku.
24. „MF” označava Ministarstvo finansija Zajmoprimca ili njegovog sledbenika, prihvatljivog za Banku.
25. „Operativni troškovi” označavaju razumne i inkrementalne rashode vezane za implementaciju Projekta, kao što su, između ostalog, kancelarijska oprema i potrošni materijal, troškovi zakupa kancelarijskog prostora, troškovi za internet i komunikacije, informatička podrška, troškovi prevođenja, bankarske naknade, komunalni troškovi, putovanja, prevoz, dnevnice, troškovi smeštaja (prenoćište), zarade zaposlenih u CFJ i drugi razumni troškovi direktno povezani sa sprovođenjem Projekta, na osnovu godišnjih budžeta prihvatljivih za Banku, isključujući plate državnih službenika.
26. „Lični podaci” označavaju svaku informaciju koja se odnosi na identifikovanu osobu ili osobu koja se može identifikovati. Pojedinaac koji se može identifikovati je onaj koji se može identifikovati razumnim sredstvima, direktno ili indirektno, pozivanjem na attribute ili kombinaciju atributa unutar podataka, ili kombinaciju podataka i drugih dostupnih informacija. Atributi koji se mogu koristiti za identifikaciju pojedinca koji se može identifikovati uključuju, ali nisu ograničeni na, ime, identifikacioni broj, podatke o lokaciji, onlajn identifikator, metapodatke i faktore specifične za fizički, fiziološki, genetski, mentalni, ekonomski, kulturni ili društveni identitet pojedinca.
27. „Projektni operativni priručnik” ili „POP” označava priručnik iz Odeljka I.D.1 Programa 2 ovog Sporazuma.
28. „JIP” označava Jedinicu za implementaciju Projekta iz Odeljka I.A.1 (a) Programa 2 ovog Sporazuma.
29. „Regulativa u oblasti nabavki” za potrebe stava 85. Priloga Opštih uslova označava „Regulativu Svetske banke za zajmoprimce finansiranih investicionih projekata”, od septembra 2023. godine.

30. „Nosilac Projekta” označava: (i) Fond za nauku u smislu Dela 1.1 i 1.5 Projekta; i (ii) Fond za inovacionu delatnost u smislu Dela 2 Projekta.
31. „RDI” označava akreditovane institute za istraživanje i razvoj Zajmoprimca koji posluju pod nadzorom NITRA.
32. „RDI Sporazum” označava sporazume iz Odeljka I.A.4 Programa 2 ovog Sporazuma.
33. „R&D” označava istraživanje i razvoj.
34. „Fond za nauku” ili „FN” označava instituciju Zajmoprimca koja je osnovana i posluje u skladu sa Zakonom o Fondu za nauku Republike Srbije, koji je objavljen u Službenom glasniku Zajmoprimca br. 95/2018.
35. „Grant Fonda za nauku” označava sve grantove koje Fond za nauku dodeljuje Korisnicima za finansiranje Podprojekta u okviru Dela 1.1 (a) i 1.5 Projekta, kao što je opisano u Priručniku za grantove Fonda za nauku.
36. „Priručnik za grantove Fonda za nauku” označava sve priručnike usvojene od strane Fonda za nauku u vezi sa grantovima Fonda za nauku, a koji su zadovoljavajući za Banku.
37. „Dopunski ugovor Fonda za nauku” označava ugovor iz Odeljka I.B.1 Programa 2 ovog Sporazuma.
38. „Odabrane kompanije” označavaju kompanije koje ispunjavaju kvalifikacione uslove definisane Priručnikom za grantove Fonda za inovacionu delatnost i odabrane kako bi dobile Sufinasirajući grant ili Sufinasirajući grant u oblasti veštačke inteligencije i drugu pomoć iz Dela 2 Projekta.
39. „Odabrani instituti za istraživanje i razvoj” označavaju RDI koji ispunjavaju kvalifikacione kriterijume definisane u Projektnom operativnom priručniku i koji će imati koristi od Dela 1.2 i 1.4. (b) Projekta.
40. „Datum potpisivanja” označava datum koji je kasniji od dva datuma kada su Zajmoprimac i Banka potpisali ovaj Sporazum, i ta definicija se primenjuje na sva pozivanja na “Datum Sporazuma o zajmu” u Opštim uslovima.
41. „Podprojekat” označava aktivnosti iz Dela 1.1(a) i (d), 1.5, 2.1. i 2.2 Projekta.
42. „Dopunski ugovori” označava zajedno Dopunski ugovor Fonda za nauku i Dopunski ugovor Fonda za inovacionu delatnost.
43. „Obuka” označava razumne troškove koje je potrebno da Banka prethodno odobri za obuku i radionice koje se sprovode u okviru Projekta, a obuhvataju kotizaciju, troškove puta i ishrane za učesnike obuke i radionica, troškove vezane za obezbeđivanje usluga predavača i govornika na obukama i

radionicama, zakup prostora za obuke i radionice, izradu i umnožavanje materijala za obuke i radionice, studijska putovanja i druge troškove koji su u direktnoj vezi da pripremom i sprovođenjem obuke i radionica (izuzimajući robu i konsultantske usluge).

44. „Plan transformacije” označava svaki plan iz Dela 1.2 i 1.4.(b) Projekta namenjen odabranim RDI za finansiranje između ostalog i (i) izgradnje institucionalnih kapaciteta; (ii) unapređenja procesa koji se odnose na ljudske resurse; (iii) mapiranja potreba i nedostataka po pitanju veština i izrade planova zapošljavanja; (iv) obuke na temu tehničkih aspekata, upravljanja projektom, liderstva i pripreme aplikacije za grantove; (v) opreme; i (vi) troškova transfera tehnologije, što je detaljno prikazano u POM dokumentu.
45. „Pouzdana VI” označava, zajedno, principe i zahteve koji se odnose na pouzdane i odgovorne sisteme VI, procese i primenu tokom životnog ciklusa VI zasnovane na Etičkim smernicama za razvoj, primenu i upotrebu pouzdane i odgovorne veštačke inteligencije u Srbiji, koji uključuju, minimalno, sledeće:
- (a) objašnjivost i proverljivost;
  - (b) dostojanstvo;
  - (c) zabranu činjenja štete;
  - (d) pravičnost i nediskriminaciju;
  - (e) delovanje i kontrolu;
  - (f) tehničku pouzdanost i bezbednost;
  - (g) privatnost, zaštitu podataka o ličnosti i upravljanje podacima;
  - (h) transparentnost;
  - (i) različitost, nediskriminaciju i ravnopravnost;
  - (j) društveno i ekološko blagostanje;
  - (k) odgovornost.

Pored toga, principi „Pouzdanosti veštačke inteligencije” obuhvataju i sledeće principe, koji su deo drugih okvira dobre prakse koje Srbija priznaje, uključujući „Rezoluciju Generalne skupštine UN o iskorišćavanju mogućnosti bezbednih, sigurnih i pouzdanih sistema veštačke inteligencije za održivi razvoj” A/78/L.49 (Odluka GSUN) i „Preporuku UNESCO o etici veštačke inteligencije” SHS/BIO/PI/2021/1 (UNESCO Preporuka):

- (l) proporcionalnost i neškodljivost;
- (m) propisani postupak;
- (n) slobodu izražavanja;
- (o) održivost;
- (p) obaveštenost i pismenost; i
- (r) višestranost i adaptivno upravljanje i saradnja.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 99. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije, kojom je propisano da Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore kad je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZA POTVRĐIVANJE SPORAZUMA

Razlozi za potvrđivanje Sporazuma o zajmu (Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan 6. i 14. novembra 2024. godine (u daljem tekstu: „Sporazum o zajmu”), sadržani su u odredbi člana 5. stav 2. Zakona o javnom dugu („Službeni glasnik RS”, br. 61/05, 107/09, 78/11, 68/15, 95/18, 91/19 i 149/20), prema kojoj Narodna skupština Republike Srbije odlučuje o zaduživanju Republike Srbije i odredbi člana 14. stav 1. Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni glasnik RS”, broj 32/13), prema kojoj Narodna skupština, između ostalog, potvrđuje ugovore kojima se stvaraju finansijske obaveze za Republiku Srbiju.

Sporazumom o zajmu (Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Republici Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan u Beogradu 24. decembra 2019. godine (u daljem tekstu: Sporazum o zajmu) i ratifikovan donošenjem Zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori”, broj 3/20), navedena institucija je odobrila zajam Republici Srbiji u iznosu do 43.000.000 evra za sprovođenje predmetnog projekta.

Uzimajući u obzir veliku važnost ovog projekta i spremnost Vlade da i dalje podstiče naučna istraživanja i unapređuje inovativna preduzetništva kako bi se doprinelo razvoju privredi i tehnološkom razvoju Republike Srbije, Zakonom o budžetu za 2024. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 92/23 i 79/2024), u članu 3., predviđeno je zaduživanje kod Međunarodne banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: „Banka”) do iznosa od 25.000.000 evra za Dodatno finansiranje Projekta akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Republici Srbiji (u daljem tekstu: „Projekat”).

Republika Srbija od 2018. godine uvodi reforme kako bi se postavila kao lider u veštačkoj inteligenciji (u daljem tekstu: AI – Artificial Intelligence) u jugoistočnoj Evropi. Uz tehničku pomoć koju finansira EU, a kojom upravlja Svetska banka, Republika Srbija je pripremila Strategiju razvoja veštačke inteligencije u Republici Srbiji za period 2020 – 2025. godina („Službeni glasnik RS”, broj 96/19), u kojoj je prikazana mapa puta za razvoj i implementaciju AI u različitim sektorima. Republika Srbija trenutno radi na ažuriranju strategije AI. Republika Srbija se pridružila Alijansi za upravljanje veštačkom inteligencijom 2023. godine, navodeći posvećenost odgovornom razvoju AI i dobijajući pristup stručnoj podršci. Republika Srbija će predsedavati Globalnim partnerstvom za veštačku inteligenciju (GPAI) 2025. godine. Institut za veštačku inteligenciju je korisnik postojećeg projekta i imaće koristi od intenzivne izgradnje kapaciteta kroz ovo dodatno finansiranje. Republika Srbija je krenula u ambiciozan projekat koji ima za cilj da postavi Republiku Srbiju u središte bioekonomije u Evropi.

S tim u vezi, dodatno finansiranje koristiće se za povećanje obima tekućih aktivnosti Projekta i za dalje unapređenje kapaciteta za inovacije klijenata kroz bolje istraživanje i razvoj i preduzetništvo u oblastima veštačke inteligencije i biotehnologije, kako bi se povećala konkurentnost zemlje na globalnim tržištima.

Projekat je strukturiran kroz sprovođenje aktivnosti podeljenih u tri osnovne komponente:

- **Komponenta 1: Reforme istraživačkog sektora.** U okviru ove komponente predviđeno je finansiranje: odabranih programa i tehničke pomoći Fondu za nauku (u daljem tekstu: FN), institucionalne transformacije za odabrane istraživačko-razvojne institute i programa saradnje srpske nauke sa dijasporom u cilju finansiranja tehničke pomoći i grantova za naučnike, istraživače, preduzetnike i srpsku dijasporu radi prenošenja znanja i veština nazad u zemlju; programa finansiranja istraživačkih projekata u oblasti veštačke inteligencije; programa posebnih grantova za izgradnju istraživačkih kapaciteta veštačke inteligencije; istraživanje i razvoj u oblasti veštačke inteligencije i rad Instituta za veštačku inteligenciju Srbije; kao i izgradnje kapaciteta za zaposlene i istraživače i institucionalne transformacije istraživačko-razvojnih instituta BIO4, sa posebnim fokusom na promovisanje saradnje nauke i poslovnog sektora.

- **Komponenta 2: Akceleracija preduzeća.** Ova komponenta predviđa Fond za inovacionu delatnost Srbije (u daljem tekstu: FID) kao primarni kanal koji omogućava ulazak na tržište inovativnih srpskih proizvoda, tehnologija i usluga. FID povezuje start-up kompanije sa znanjem, finansiranjem i mogućnostima partnerstva za razvoj i komercijalizaciju inovacija i saraduje sa međunarodnim finansijskim institucijama, organizacijama, donatorima i privatnim sektorom. Takođe, Projekat će podržati FID u implementaciji Programa sufinansiranja inovacija fokusiranog na veštačku inteligenciju u cilju podsticanja kompanija da se bave istraživanjem i razvojem, kao i komercijalnim mogućnostima zasnovanim na „Pouzdanjoj veštačkoj inteligenciji”, sa ciljem stvaranja novih proizvoda i usluga, kao i inovativnih tehnologija sa značajnim uticajem i tržišnim potencijalom.

- **Komponenta 3: Upravljanje Projektom.** Ovom komponentom će se finansirati rad Jedinice za implementaciju projekta (u daljem tekstu: JIP) uključujući troškove vezane za rad, pomoć u nabavci, zaštitu životne sredine, etičke i socijalne zaštitne mere, ankete koje prate implementaciju Projekta i njegove revizije, kao i izgradnja kapaciteta za implementaciju novih programa grantova FID i FN, zajedno sa podrškom institucijama koje učestvuju u Reformama istraživačko-razvojnih instituta.

Projekat je u potpunosti usklađen sa agendom Vlade i prioritetima utvrđenim u okviru Novog plana rasta Evropske unije (u daljem tekstu: EU) i reformske agende dogovorenih između Vlade i EU.

Takođe, u toku je uspostavljanje mreže javnih i privatnih institucija koje saraduju na temama iz biotehnologije, biomedicine, bioinformatike i biodiverziteta, što će uključivati i fizički kampus u glavnom gradu Beogradu, BIO4, koji će biti izgrađen uz finansiranje MIF do 2026. godine. Očekuje se da kampus primi 1400 profesora, istraživača, 4000 studenata, više od 1000 doktora nauka i 300 najsavremenijih laboratorija, kao i da će se inicijativi BIO4 pridružiti određeni broj istraživačko-razvojnih instituta koji su trenutni korisnici matičnog Projekta, zajedno sa nekoliko fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija (u daljem tekstu: NITRA) biće zaduženo za implementaciju Projekta, a svakodnevno upravljanje Projektom biće dodeljeno Jedinici za implementaciju projekta u okviru NITRA. NITRA ostaje odgovorna za ukupnu koordinaciju i implementaciju projekta sa Fondom za nauku Republike Srbije i Fondom za inovacionu delatnost odgovornim za implementaciju njihovih odgovarajućih komponenti. Projekat će nastaviti da koristi usluge Centralne fiducijarne jedinice (u daljem tekstu: CFJ) u okviru Ministarstva finansija za nabavke i finansijsko upravljanje. Osoblje CFJ će saradivati sa tehničkim osobljem NITRA na tehničkim aspektima implementacije Projekta.

Zaključkom Vlade 05 Broj: 48-6366/2024-2 od 11. jula 2024. godine, utvrđena je Osnova za pregovore sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj u vezi sa

odobranjem zajma za dodatno finansiranje Projekta akceleracije i inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Republici Srbiji i određen pregovarački tim Republike Srbije.

Na pregovorima vođenim 16. i 17. juna 2024. godine, strane su dogovorile uslove i način korišćenja zajma u iznosu od 25.000.000 evra i usaglasile odredbe Sporazuma o zajmu kojima su precizirane uloge izvršilaca Projekta, kao i rokovi za završetak predmetnih aktivnosti, finansijski uslovi i plan otplate zajma i druga projektna, institucionalna i implementaciona rešenja, kao i pitanja u vezi sa praćenjem, izveštavanjem i ocenom aktivnosti u okviru Projekta. Pored toga, predviđeno je i zaključivanje dopunskih ugovora Zajmoprimca, preko NITRA, sa Fondom za nauku i Fondom za inovacionu delatnost, u cilju stavljanja dela sredstava zajma na raspolaganje na bespovratnoj osnovi radi zaključivanja sporazuma o grantovima sa korisnicima.

S tim u vezi, Zaključkom Vlade 05 Broj: 48-8321/2024-1 od 5. septembra 2024. godine, prihvaćen je izveštaj sa pregovora sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj u vezi sa odobranjem zajma za dodatno finansiranje Projekta akceleracije i inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Republici Srbiji i usvojen Nacrt sporazuma o zajmu (Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

U skladu sa Opštim uslovima Banke od 14. decembra 2018. godine (sa izmenama i dopunama od 1. avgusta 2020. godine, 21. decembra 2020. godine, 1. aprila 2021. godine, 1. januara 2022. godine i 15. jula 2023. godine) i standardnom politikom, koji se primenjuju kod odobranja zajmova za investiciono projektno finansiranje i način na koji će se sredstva ovog zajma koristiti i otplaćivati, dogovoreni su sledeći finansijski uslovi:

- *iznos zajma*: do iznosa od 25.000.000 evra, odnosno 26,7 miliona USD, koji je preračunat u evre primenom kursa evra prema američkom dolaru na dan 30. jun 2024. godine;
- *otplata zajma*: polugodišnje, 15. maja i 15. novembra svake godine;
- *rok dospeća*: 15 godina, uključujući grejs period od 3 godine, uz otplatu glavnice u jednakim ratama, od kojih prva dospeva 15. novembra 2027. godine, a poslednja 15. novembra 2036. godine;
- *kamatna stopa*: Referentna stopa (šestomesečni EURIBOR) + varijabilna marža, uz mogućnost različitih vrsta konverzije, ako se proceni da je povoljnije sa stanovišta upravljanja javnim dugom;
- *pristupna naknada*: 0,25% na ukupnu glavnice;
- *naknada na nepovučena sredstva*: 0,25% na godišnjem nivou;
- *rok raspoloživosti zajma*: sredstva zajma se mogu povlačiti do datuma završetka Projekta koji je određen kao 30. septembar 2027. godine.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Odredbom člana 1. Predloga zakona predviđa se potvrđivanje Sporazuma o zajmu (Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan 6. i 14. novembra 2024. godine, u originalu na engleskom jeziku.

Odredba člana 2. Predloga zakona sadrži tekst Sporazuma o zajmu (Dodatno finansiranje za Projekat akceleracije inovacija i podsticanja rasta preduzetništva u Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik.

Odredbom člana 3. Predloga zakona predviđa se stupanje na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA
SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona obezbeđivaće se sredstva u budžetu Republike Srbije.